

STRATÉGIE PRE INOVATÍVNE VZDELÁVANIE V OBLASTI
EURÓPSKEHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

“LIVING HERITAGE”

INTELEKTUÁLNY VÝSTUP - 2

VZDELÁVACIE KURIKULUM O
EURÓPSKOM KULTÚRNOM DEDIČSTVE
PRE ZÁKLADNÉ A STREDNÉ VZDELÁVANIE
2016 - 2018

LIVING HERITAGE
Strategies for Innovative Education of the European Cultural Heritage

ERASMUS + 2016-1-ES01-KA201-025378

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

OBSAH

ČASŤ 1: PREDSTAVENIE

1	Úvod	4
	○ Čo je vzdelávacie kurikulum o európskom kultúrnom dedičstve?	5
2	Určenie pre vzdelávací stupeň	6
3	Základ navrhovaného kurikula	8
	○ Kultúrne dedičstvo, história a identita	9
	○ Kompetencie v rámci kultúrneho dedičstva	9
	○ Zohľadnený koncept kultúrneho dedičstva	10
	○ Jeden ďalší krok	10
4	Všeobecná štruktúra kurikula	11
5	Ciele a prvky vzdelávacích osnov	13
	○ Kompetencie	15
	○ Obsah	16
	○ Vzdelávacie a výučbové techniky a activity	16
	○ Hodnotiace štandardy	18

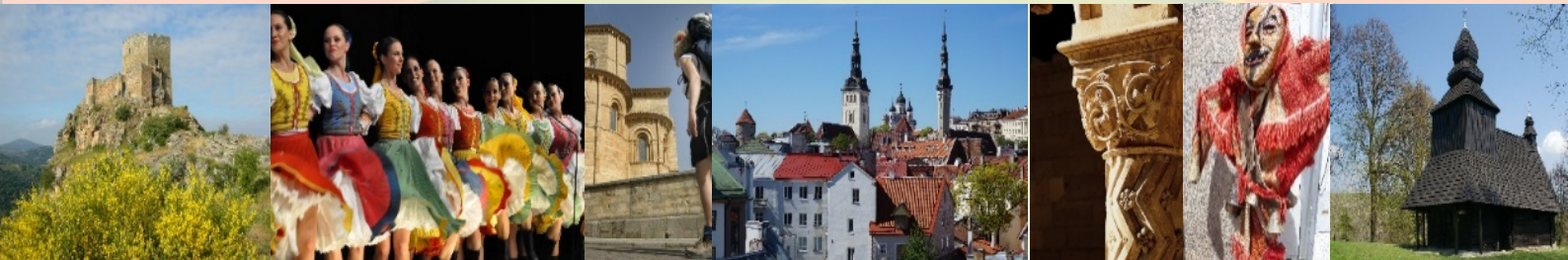
ČASŤ 2: VÝVIN

BLOK I:	EURÓPSKE KULTÚRNE DEDIČSTVO	19
Modul 1:	Úvod do európskeho kultúrneho dedičstva	
BLOK II:	HISTORICKÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO EURÓPY (HISTORICKO-UMELECKÉ & ARCHEOLOGICKÉ)	24
Modul 2:	Pravek	
Modul 3:	Starovek alebo antika	
Modul 4:	Stredovek	
Modul 5:	Novovek	
Modul 6:	Moderná doba	
Modul 7:	Symbolické Európske Mestá	
BLOK III:	EURÓPSKE ETNOGRAFICKÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO (HMOTNÉ & NEHMOTNÉ)	40
Modul 8:	Tradičná architektúra	
Modul 9:	Etnografické dedičstvo, ľudová múdrosť a tradície	
BLOK IV:	MANAŽMENT A OCHRANA EURÓPSKEHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA	48
Modul 10:	Ochrana kultúrneho dedičstva. využívanie a užívanie	

ŠTRUKTÚRA VÝVOJA MODULOV

1. ÚVOD
2. CIELE
3. PRVKY VZDELÁVACÍCH OSNOV
  - 3.1. Kompetence
  - 3.2. Obsah
    - Koncepčný obsah
    - Postojový obsah
    - Procesný obsah
    - Emócie a pocity
  - 3.3. Metodologické techniky alebo vzdelávacie aktivity

Časť 1: Prezentácia

1

ÚVOD

Čo je vzdelávacie kurikulum o európskom kultúrnom dedičstve?

1 ÚVOD

ČO JE VZDELÁVACIE KURIKULUM O EURÓPSKOM KULTÚRNOM DEDIČSTVE?

Je to jeden z hlavných intelektuálnych výstupov vzdelávacieho projektu inovácií s názvom LIVING HERITAGE a významne prispieva k dosiahnutiu jeho cieľov. Ma zámer byť modelom pre vzdelávacie procesy v oblasti európskeho kultúrneho dedičstva, metodickou príručkou, ktorá sa nebude zameriavať iba na obsah, ale bude sa snažiť usmerňovať aj ostatné vzdelávacie a metodologické aspekty.

Vzdelávacie kurikulum má nasledujúce **VŠEOBECNÉ CIELE**:

- Podpora učiteľov a pedagógov v rámci inovatívnej metodologickej práce so zameraním na prierezové riešenie otázok kultúrneho dedičstva a európskej identity.
- Prispieť k návrhom obsahov, tém a aktivít, ako spoločných podnetov pre pedagogický vývoj v rámci rôznych úrovní, ktoré umožňujú prispôbienie učebného plánu aktuálnym potrebám jednotlivých škôl.
- Prispieť k rozvoju individuálnej a kolektívnej identity, schopnej oceňovať vlastné korene a európsku kultúrnu rozmanitosť.
- Podporovať atmosféru uvedomenia si európskeho kultúrneho dedičstva prostredníctvom stratégií, ktoré podporujú medzikultúrny dialóg medzi krajinami Európskej únie.
- Podpora uznávania tradícií a tradičných vedomostí a ich interakciou s rodinami, ako základnými osami vo vzdelávacom procese.
- Podporovať rozvoj aktivít, súvisiacich s vedomosťami a starostlivosťou o európske kultúrne dedičstvo, počnúc školským prostredím a takisto so snahou začleniť širokú verejnosť v rámci komunity.

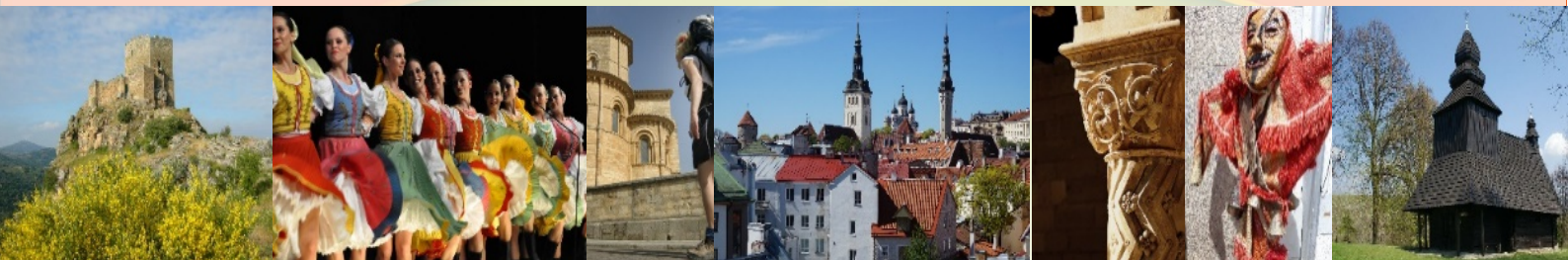
Tieto vzdelávacie osnovy reagujú na globálny prístup ako nástroj, ktorý riadi vzdelávacie postupy, čo znamená, že tvorí základnú úroveň definovania vzdelávacích programov * a ich základnej štruktúry, vrátane nasledujúcich častí:

- 1 ciele, ktoré sa majú dosiahnuť
- 2 zahrnutý obsah a kompetencie
- 3 činnosti a metodické techniky, ktoré sa majú využiť v rámci vzdelávacieho procesu (stratégia vzdelávania a učenia)
- 4 niektoré hlavné hodnotiace štandardy

* Všetky špecifické detaily budú vypracované lektormi a pedagógmi za účelom prispôbienia učebných osnov programu daného vzdelávacieho centra, konkrétnemu študijnému programu alebo skupine študentov atď.

Časť 1: Prezentácia

2

URČENIE PRE
VZDELÁVACÍ STUPEŇ.

2 URČENIE PRE VZDELÁVACÍ STUPEŇ.

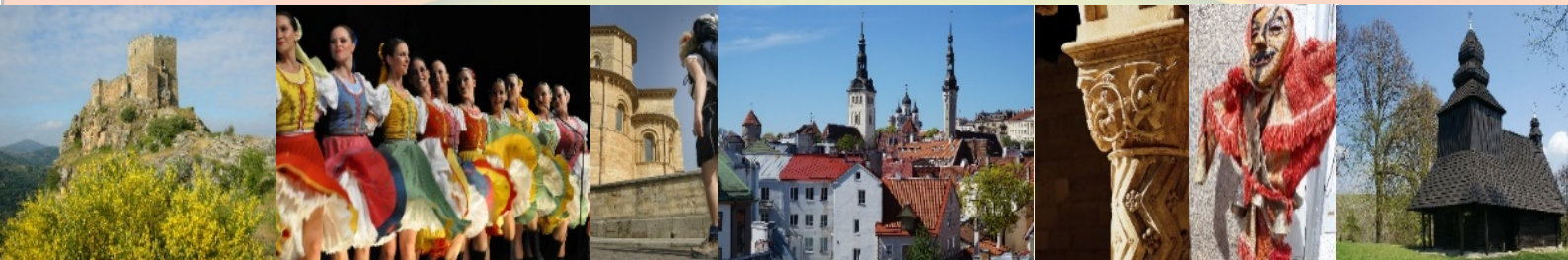
POVINNÁ ŠKOLSKÁ DOCHÁDZKA: ZÁKLADNÉ A STREDNÉ ŠKOLY (študenti medzi 6 a 16 rokov)

Hoci existujú malé rozdiely v organizačnej štruktúre vzdelávacích úrovní rôznych krajín, ktoré tvoria Európu*, môžeme povedať, že podľa Medzinárodnej štandardnej klasifikácie vzdelávania (ISCED) sú úrovne, na ktoré sú prispôsobené učebné osnovy projektu LIVING HERITAGE, úrovne 1 a 2, tj **základné vzdelávanie alebo prvý a druhý stupeň základného vzdelávania a nižšie stredné vzdelávanie, alebo druhá etapa základného vzdelávania, etapy, ktoré zahŕňajú študentov vo veku približne od 6 do 16 rokov a ktoré sa zhodujú so základným alebo povinným vzdelávaním v jednotlivých krajinách.**

7

ISCED <small>Levels relevant to LH project</small>	School system level-Description	Slovak school system	Spanish school system	Estonian school system	Greek school system	Portuguese school system
ISCED 0	Pre-primary education	Education in kindergartens (Up to 7 years)	Up to 6 years old. Not mandatory	Up to 7 years	Up to 6 years	Up to 6 years (Optional)
* ISCED 1	PRIMARY EDUCATION or FIRST STAGE OF BASIC EDUCATION	Elementary School 1 st level (1 st – 4 th grade): 7-11 years	Primary School: 1 st – 6 th grade: 6 -12 years 1 st level (1 st – 2 nd grade): 6-8 years. 2 nd level (3 th – 4 th grade): 8-10 years 3 th level (5 th – 6 th grade): 10-12 years	Primary school: 1 st – 6 th grade: 7 -13 years Stage I: 1 st – 3 th grade: 7-10 years Stage II: 4 th – 6 th grade: 10-13 years	Primary Schools: 1 st – 6 th grade: 6 -12 years	Basic education: 1 st – 9 th grade: 6 -15 years 1 st level: 1 st – 4 th : 6-10 years 2 nd level: 5 th – 6 th : 10-12 years
ISCED 2 ISCED 2A ISCED 2B ISCED 2C	LOWER SECONDARY EDUCATION or SECOND STAGE OF BASIC EDUCATION	Elementary school 2 nd level (5 th – 9 th grade): 11-16 years. And lower grades of 5 th to 8 th years Grammar schools and conservatories (until the grade that corresponds to the 9 th grade of the elementary school).	Secondary Centers: 1 st – 4 th grade: 12-16 years	Primary School: Stage III: 7 th – 9 th grade: 13-16 years	Junior High School: 1 st – 3 th grade: 12-15 years.	3 rd level: 7 th – 9 th : 12-15 years
ISCED 3 ISCED 3A ISCED 3B ISCED 3C	Upper secondary education	Upper secondary level includes four-year grammar schools and higher grades of 5 to 8-year grammar schools (general education), secondary vocational schools (including higher grades of conservatoires) and secondary vocational schools (vocational	Secondary Centers: Bachillerato (a two-year level: 16-18 years) or Vocational education.	Secondary education (3 grades): 16-19 years General secondary education (Upper secondary schools) or vocational secondary education (Vocational institutions).	Senior High School: 1 st – 3 th grade: 15-18 years	Secondary education: 10 th to 12 th grade: 15-18 years

Časť 1: Prezentácia

3

ZÁKLAD NAVRHOVANÉHO KURIKULA

Kultúrne dedičstvo, história a identita

Kompetencie v rámci kultúrneho dedičstva

Zohľadnený koncept kultúrneho dedičstva

Jeden ďalší krok

3 ZÁKLAD NAVRHOVANÉHO KURIKULA.

KULTÚRNE DEDIČSTVO, HISTÓRIA A IDENTITA

Chápanie kultúrneho dedičstva musí byť spojené so štúdiom dejín. Poznanie minulosti je nevyhnutné na pochopenie súčasnej spoločnosti a základom pre budovanie budúcnosti. Kultúrne dedičstvo prispieva k načrtnutiu globálnej vízie Európy a podporuje rozvoj hodnôt, ktoré motivujú študentov, aby zaujali etický a záväzný postoj v pluralistickej a solidárnej spoločnosti. **Takisto im pomôže pochopiť, že európska realita, v ktorej žijú, ako aj ich kultúrne dedičstvo, sú formované kultúrnou rozmanitosťou, ktorou Európa oplýva a tým prispieva k upevneniu spoločného európskeho cítienia.**

Hoci dosiahnutie európskej identity je komplikovanou výzvou, je jasné, že kultúra zohráva základnú úlohu ako hnací motor na generovanie hmotných vecí, pričom vždy treba brať do úvahy, že **kultúrna rozmanitosť nášho kontinentu musí byť dôležitou hodnotou, významnou črtou identity a skutočným európskym dedičstvom.**

Samozrejme, premýšľanie o identite znamená pracovať s identitou vo výstavbe, v neustálom procese prispôsobovania. Preto môže byť európska identita otvorená, flexibilná a dynamická, rovnako ako inkluzívna a kompatibilná s už existujúcimi identitami. Tento vzdelávací plán sa bude snažiť podporiť **chápanie jednotlivých prvkov kultúrneho dedičstva súčasne na viacerých úrovniach (regionálnej, národnej, európskej).**

Reálna angažovanosť v rámci aktívneho európskeho občianstva a demokratickejšieho rámca je tiež dôležitá pri vytváraní identity európskeho projektu. Neexistuje nič, čo prináša viac pocitu spolupatričnosti a angažovanosti, než cítiť sa súčasťou niečoho väčšieho.

KOMPETENCIE V RÁMCI KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Disciplíny týkajúce sa kultúrneho dedičstva slúžia nielen na poznanie rôznych patrimoniálnych aspektov, ale aj na prenos hodnôt, ktoré umožnia študentom lepšie porozumieť svetu, v ktorom žijú, a vzdelávať sa ako aktívni, otvorení a zodpovední občania, správať sa kultúrne a eticky; okrem toho si zaslúžia osobitnú pozornosť základné hodnoty ako **solidarita, rešpektovanie iných kultúr, tolerancia, sloboda, presadzovanie demokratických myšlienok.**

Všetky faktory, ktoré tvoria vzdelávacie prostredie, majú kultúrny rozmer, ktorý by mal slúžiť na formovanie **postojov, hodnôt, zručností a vedomostí** na podporu aktívneho občianstva v spoločenskom a kultúrnom živote s kritickou a zodpovednou víziou.

Vzťah k umeleckým prejavom je takisto potrebný na vyjadrenie tvorivého úsilia ľudskej bytosti v čase a následne na ocenenie bohatstva kultúrneho dedičstva.

Okrem vyššie uvedených aspektov, štúdium európskeho kultúrneho dedičstva umožňuje pozoruhodný rozvoj **základných kompetencií**, nevyhnutných pre vzdelávací proces a osobný rozvoj.

ZOHLÁDNENÝ KONCEPT KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Vychádzame z pojmu kultúrneho dedičstva, ktorý zahŕňa tak hmotné statky ako aj nehmotné prvky, ktoré možno považovať za základ pre identitu európskeho spoločenstva.

Navrhujeme vzdelávacie osnovy, ktoré sú oproti štandardným vzdelávacím osnovám obohatené o tradičné kultúrne, etnografické a nehmotné aspekty, ako základné hodnoty, ktoré prispievajú k nášmu bohatstvu v oblasti kultúrneho dedičstva. Okrem začlenenia pojmu kultúrneho dedičstva, chápaného ako historické pamiatky (architektonické, sochárske a maliarske diela, monumentálne prvky alebo štruktúry archeologického charakteru, nápisy, jaskyne..), súbory historických monumentov (skupiny budov so špecifickou hodnotou pre svoju architektúru, jednotu a integráciu do daného prostredia) a lokality (vrátane archeologických nálezísk), bude táto definícia zahŕňať celý súbor tradícií, znalostí, zvykov a sviatkov, to znamená všetko hmotné a nehmotné dedičstvo, ktoré má špecifické európske hodnoty z historického, umeleckého, estetického, etnologického alebo antropologického hľadiska.

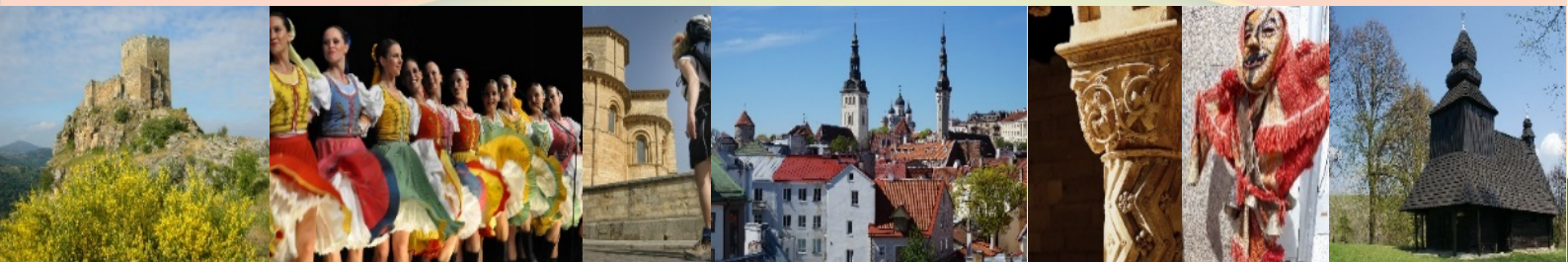
10

JEDEN ĎALŠÍ KROK

Navrhované kurikulum bude mať za cieľ pôsobiť aj ako užitočný nástroj pre formálne a neformálne vzdelávanie, podporovať komunikáciu medzi týmito druhmi vzdelávania, ako aj vytvárať prepojenia medzi vzdelávaním a **ochranou, manažmentom a využívaním kultúrneho dedičstva** prostredníctvom týchto aktivít:

- podporovať vytváranie spoločných vzdelávacích väzieb medzi vzdelávacími centrami, správcami kultúrneho dedičstva, relevantnými organizáciami a sociálnymi agentmi.
- - povzbudzovať študentov, aby sa aktívne zapájali do ochrany kultúrneho dedičstva a ocenili význam kultúrneho dedičstva, ako zdroja trvalo udržateľných a vysoko kvalitných aktivít v oblasti cestovného ruchu, ktoré môžu prispieť k rozvoju mestských a vidieckych oblastí Európy.

Časť 1: Prezentácia

4

VŠEOBECNÁ ŠTRUKTÚRA KURIKULA

4 VŠEOBECNÁ ŠTRUKTÚRA KURIKULA.

Prostredníctvom vzdelávacích osnov sa snažíme zamerať na kultúrne aspekty **spoločného európskeho dedičstva**, ale s **prihliadnutím na fakt, že kultúrna rozmanitosť je skutočným bohatstvom Európskej únie**.

Kultúrne dedičstvo Európskej únie je bohatou a rôznorodou mozaikou kultúrnych a kreatívnych prejavov, ktoré nám predali predchádzajúce európske generácie a ktoré musíme odovzdať budúcim generáciám.

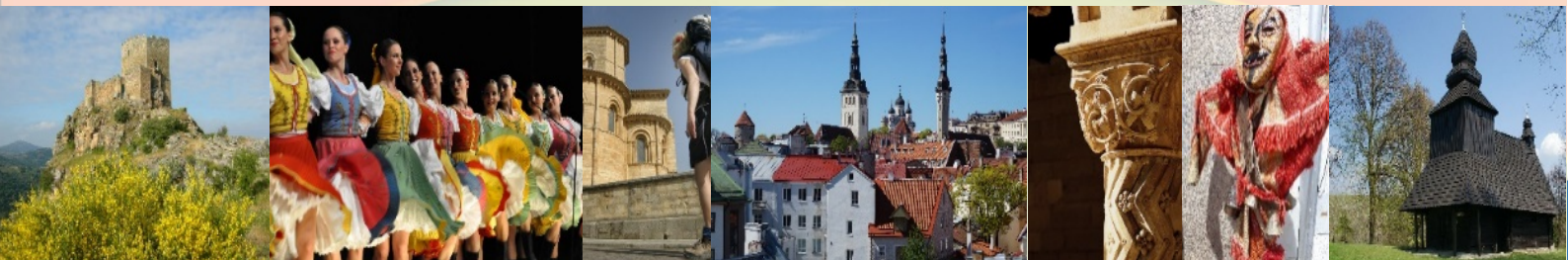
Keďže európska kultúrna rozmanitosť je taká široká a v našom projekte by nebolo možné popísať všetky kultúrne prejavy a konkrétne aspekty kultúrneho dedičstva, ktoré existujú na celom európskom území, projekt sa pokúsil zamerať na myšlienku rozmanitosti, hľadajúcu rovnováhu medzi "spoločnými" historickými prvkami a kultúrnymi zvláštnosťami rôznych európskych oblastí, prostredníctvom výberu príkladov z krajín zúčastňujúcich sa na projekte, ale takisto zahrnutím kultúrnych aspektov z krajín, ktoré nie sú súčasťou strategického partnerstva projektu.

Obsah je usporiadaný v niekoľkých blokoch a moduloch s nasledujúcou štruktúrou:

BLOK	I	EURÓPSKE KULTÚRNE DEDIČSTVO
Modul	1	ÚVOD DO EURÓPSKEHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA. KONCEPT, LEGISLATÍVA
BLOK	II	HISTORICKÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO EURÓPY
Modul	2	PRAVEK
Modul	3	STAROVEK ALEBO ANTIKA
Modul	4	STREDOVE
Modul	5	NOVOVEK
Modul	6	MODERNÁ DOBA
Modul	7	SYMBOLICKÉ EURÓPSKE MESTÁ
BLOK	III	EURÓPSKE ETNOGRAFICKÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO (HMOTNÉ & NEHMOTNÉ)
Modul	8	TRADIČNÁ ARCHITEKTÚRA
Modul	9	ETNOGRAFICKÉ DEDIČSTVO, ĽUDOVÁ MÚDROŠŤ A TRADÍCIE
BLOK	IV	MANAŽMENT A OCHRANA EURÓPSKEHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA
Modul	10	OCHRANA KULTÚRNEHO DEDIČSTVA. VYUŽÍVANIE A UŽÍVANIE

Časť 1: Prezentácia

5

CIELE A PRVKY VZDELÁVACÍCH OSNOV

Kompetencie

Obsah

Vzdelávacie a výučbové techniky a aktivity

Hodnotiace štandardy

Pre účely vývinu kurikula o európskom kultúrnom dedičstve sa zohľadnili **ciele a všeobecné kompetencie formálneho vzdelávania v rámci úrovni primárneho a sekundárneho stupňa vzdelávania**.

Cieľom je integrovať obsah týkajúci sa kultúrneho dedičstva, s cieľom vytvoriť štruktúrovanejšie vzdelávacie postupy, ktoré umožnia interpretáciu reality komplexnejšou cestou v porovnaní s primárnou a sekundárnou úrovňou školského vzdelávania a prepojenie rôznych stupňov vzdelávania.

Hoci má vzdelávací program podporovať prierezový prístup ku kultúrnemu dedičstvu v školských programoch, prispieva nielen k cieľom predmetov štúdia, ktoré sa zaoberajú najmä aspektmi súvisiacimi s kultúrnym dedičstvom (závisí to od krajín, ale všeobecne sa to týka spoločenských vied, geografie a histórie), ale aj k témam iných predmetov, ako je jazyk a literatúra, výtvarná výchova, umenie a kultúra, latinčina, klasická kultúra, hudobná výchova, vizuálne a audiovizuálne vzdelávanie, náboženské vedy, ekonomika*.

ŠPANIELSKO

Primárne vzdelávanie: Spoločenské vedy / Sekundárne vzdelávanie: Geografia a história.
Menej prítomné v iných predmetoch: umelecké vzdelávanie (výtvarné a hudobné), literatúra, latinčina, klasická kultúra, vizuálne a audiovizuálne vzdelávanie.

SLOVENSKO

Primárne vzdelávanie: Vlastiveda, Dejepis / Sekundárne vzdelávanie: Dejepis (menej v rámci geografie, avšak tento predmet zahŕňa okrem iných lokality svetového dedičstva UNESCO) a Umenie a kultúra (kde sú zahrnuté témy ako Kultúrne tradície, Kultúrna identita, Kultúrne povedomie atď.).

GRÉCKO

Primárne vzdelávanie: Náboženské vedy, dejiny, umenie a Spoločenské vedy
Sekundárne vzdelávanie: Náboženské vedy, ekonomika domácnosti (témy Vízia gréckych tradícií a ľudového folklóru), dejiny, umenie, kultúrne aktivity a spoločenské vedy a politické vzdelávanie.

ESTÓNSKO

Témy kultúrneho dedičstva sú zahrnuté v rôznych základných predmetoch.

PORTUGALSKO

Primárne vzdelávanie: Geografia a história Portugalska (v 1. a 2. stupni) a v 3. stupni História (niektoré aspekty týkajúce sa kultúrnej rozmanitosti v geografii).
Sekundárne vzdelávanie: História.

* *Predmety, ktoré obsahujú najmä obsah súvisiaci s kultúrnym dedičstvom v oficiálnom vzdelávacom pláne rôznych krajín projektu*

Spoločný všeobecný prístup v rámci obsahu a kompetencií je určený pre primárne a sekundárne vzdelávanie, ktoré považujeme za ľahko uplatniteľný v oboch stupňoch, takže na druhom stupni vzdelávania učitelia- pedagógovia sami vyberajú a prispôbujú učebné osnovy nielen konkrétnemu stupňu, ale aj pre špecifickú fázu, alebo úroveň v rámci daného stupňa vzdelávania.

Na zabezpečenie tejto úlohy je vytvorený diferencovaný návrh aktivít a/alebo metodík pre primárne a sekundárne vzdelávanie, prostredníctvom ktorých by bolo možné dosiahnuť dané ciele a kompetencie, aj keď logicky na rôznej úrovni prehĺbovania vedomostí alebo ich komplexnosti.

KOMPETENCIE

Aj keď budú špecifické kompetencie v každom z modulov podrobne opísané, budeme venovať osobitnú dôležitosť nasledujúcim kompetenciám:

1.- SOCIÁLNE KOMPETENCIE:

Rozvoj kritického postoja; učiť sa vzájomne rešpektovať a spolunažívať, uznať vlastnú kultúru ako prvok identity a oceňovať rozmanitosť kultúrneho bohatstva a kolektívneho dedičstva; povzbudiť študentov, aby pochopili, že sme súčasťou meniacej sa a pluralitnej spoločnosti, v ktorej by uznanie a rešpektovanie iných kultúr malo byť hlavnou osou koexistencie a zároveň posilňovať ich vlastnú identitu prostredníctvom znalostí miestnych zvykov a vlastných idiosynkrázií.

2.- KULTÚRNE POVEDOMIE A KULTÚRNE PREJAVY:

Znalosť kultúrnych prejavov v rámci rôznych oblastí (regionálnych, národných a európskych), ktoré podporujú prístup k otvorenosti, rešpektu a kritiky k rôznorodosti umeleckých a kultúrnych prejavov. Podpora vlastnej estetickej a tvorivej schopnosti a podpora záujmu zúčastňovať sa na kultúrnom živote a prispievať k ochrane historického, kultúrneho a umeleckého dedičstva.

3.- PRIEREZOVÉ A ZÁKLADNÉ KOMPETENCIE ktoré prispejú aj k:

- Jazykové a kreatívne kompetencie.
- Schopnosť učiť sa učiť.
- Schopnosť skúmať, vyvodzovať a porovnávať.
- Schopnosť prispôbiť sa novým situáciám.
- Schopnosť iniciatívy, podnikateľského ducha, riadiace schopnosti.
- Motivácia pre kvalitu a úsilie.
- Schopnosť etického myslenia.
- Kapacita pre spracovanie a správu informácií.
- Schopnosť riešiť problémy a konflikty.
- Zručnosť pre spoluprácu a tímovú prácu.
- Schopnosť pracovať v medzinárodnom kontexte.
- Zručnosti v oblasti medziľudských vzťahov.
- Schopnosť analyzovať a syntetizovať.
- Schopnosť kritického myslenia.
- Schopnosť spravovať informácie prostredníctvom nových technológií

OBSAH

V rámci vzdelávacích osnov sú pre každý z modulov podrobne popísané koncepčné, postojové, procedurálne a emocionálne obsahy.

- KONCEPČNÝ OBSAH (vedomosti)
- POSTOJOVÝ OBSAH (postoje, hodnoty, ...)
- PROCESNÝ OBSAH (zručnosti, schopnosti, postupy, ...)
- EMÓCIE A POCITY

Emotions and feelings have been highlighted as important contents, which seek to enhance themselves positively through cultural heritage activities

VZDELÁVACIE A VÝUČBOVÉ TECHNIKY A AKTIVITY

Navrhutý model sa zaoberá sa aktívnym vzdelávaním, v ktorom študenti, skutoční protagonisti procesu, prinášajú do procesu vzdelávania širokú škálu poznatkov, zručností a osobných postojov, teda prvkov, ktoré tvoria rôzne **kompetencie, ktoré umožnia študentovi etické a kritické intervencie do problematiky ochrany kultúrneho dedičstva.**

Jedná sa o didaktický model, založený na interakčnom rámci, zameranom na vzťahy medzi kultúrnymi prvkami a ľuďmi: poznanie, porozumenie, starostlivosť, pôžitok, prenos, vlastníctvo, príslušnosť, identita.

Metodika, ktorá sa snaží stimulovať vzdelávacie plány vytvorené týmto projektom, je založená na sérii **VŠEOBECNÝCH PRINCÍPOV**, ktoré sú zhrnuté nižšie:

- 1 **Aktívne a participatívne vyučovanie, založené na skúsenostiach**, ktoré podporujú záujem a budúcu angažovanosť študentov.
- 2 **Priamy kontakt s kultúrnym dedičstvom**, ako hlavným vzdelávacím zdrojom, prostredníctvom multisenzorického prístupu a sebapoznávania. Exkurzie a návštevy sa stávajú základným zdrojom.
- 3 **Uprednostňovanie dôležitosti študentov a interakcie a spolupráce medzi nimi** prostredníctvom rôznych techník, ako sú: rozvoj autonómnych a skupinových projektov, vzdelávanie založené na projektoch a problémoch, dialóg, prezentácia a výmena ústneho a písaného učiva. "Metodika vzájomného učenia sa" jasne reaguje na túto zásadu.

- 4 Stimulovanie využívania **ústneho prejavu a komunikácie**, ako základu interkultúrnej a medzigeneračnej výmeny.
- 5 Stimulovanie **reflexie a kritického myslenia** nielen o konkrétnych témach, ale aj o samotnom procese výučby.
- 6 Stimulovanie **kreativity, podnikania a úsilia**, ako spoločných prvkov.
- 7 Rozvíjanie pozorovacích schopností, schopností analýzy, interpretácie, výskumu, tvorivých schopností, porozumenia a vyjadrovania, kritického zmyslu, schopnosti riešiť problémy a aplikovať poznatky získané v rôznych kontextoch v rámci aj mimo vyučovania.
- 8 Stimulovanie informovanosti tým, že prezentujete zdroje, ktoré podporujú **príjemné pocity a emócie**, ktoré pomáhajú vcítiť sa do problematiky spoločného kultúrneho dedičstva, čo následne prispieva k vytváraniu pocitu spoločnej identity.
- 9 Začlenenie využívania **nových médií a informačných a komunikačných technológií (IKT)**, ktoré sú osobitne zaujímavé na podporu **vedomostí a výmenu skúseností v oblasti kultúrneho dedičstva medzi rôznymi európskymi krajinami**.
- 10 Začlenenie hravej zložky a zdrojov interpretácie kultúrneho dedičstva, čo prispieva k **prenosu príjemných, zábavných a uvoľnených skúseností a vedomostí**, ktoré môžu prispieť k vynikajúcim výsledkom vzdelávacieho procesu.

V rámci každého z modulov vzdelávacích osnov je zahrnutý návrh techník alebo aktivít, ktoré kombinujú tradičné metódy s inovačnými návrhmi, vytvárajúce vzdelávacie prostredie, ktoré obohacuje vzdelávací proces, pričom sa okrem toho zohľadňujú možnosti, ktoré ponúkajú IKT.

"Metóda peer learning" alebo "peer-to-peer tutoring" je druh spoločnej didaktickej techniky, ktorá umožňuje študentovi stať sa aktívnou súčasťou vzdelávacieho procesu, preto navrhujeme, aby sa vždy, keď je to možné, uplatňoval prístup tejto metódy výučby.

Zahrňame tu takisto niektoré techniky alebo aktivity, ktoré sú odlišné pre primárne a sekundárne vzdelávanie (aj keď niektoré sú zahrnuté v oboch stupňoch) ako jednoduché návrhy, s možnosťou začleniť všetky, alebo len niektoré z nich do vzdelávacieho procesu; buď v navrhovanom poradí, alebo v poradí ako si ktorá skupina vyžaduje, alebo dokonca ich prispôbiť iným špecifickým aspektom, ak si to lektor želá.

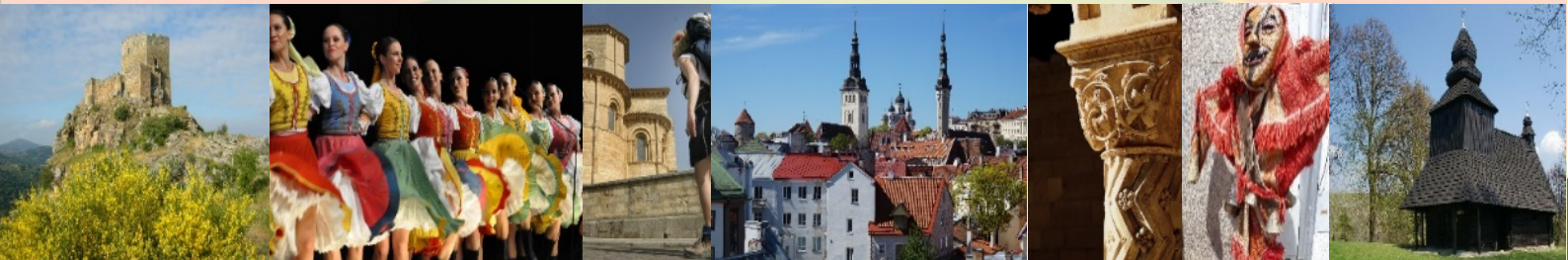
V tomto návrhu učebných osnov navrhujeme aktivity podľa logického poradia, aby si študenti postupne prehľbovali spracúvaný obsah a uľahčili získavanie kompetencií a efektívnosť výučby:

1. **PRÍSTUP:** Motivácia - senzibilizácia
2. **ZNALOSTI:** Prieskum - analýza - reflexia a kritika
3. **GLOBALIZÁCIA:** Komunikácia / šírenie - záväzok - akcia / intervencia

HODNOTIACE ŠTANDARDY

Niektoré štandardy hodnotenia sú navrhnuté na základe účasti a odpovede študenta na situácie a budú merateľné z hľadiska hodnotiacich kritérií. Budú sa používať rôzne hodnotiace nástroje, ktoré často zohľadňujú počiatočné hodnotenie, ktoré umožňuje študentovi lepšie identifikovať stupeň dosiahnutia pokroku.

Časť 2: Vývin

Blok I

EURÓPSKE KULTÚRNE DEDIČSTVO

Modul 1: Úvod do európskeho
kultúrneho dedičstva.

1.1. ÚVOD

Prostredníctvom tohto učebného plánu chceme prehliť znalosti študentov o európskom kultúrnom dedičstve, preto považujeme za dôležité zahrnúť tento prvý modul, v ktorom spomenieme niektoré všeobecné pojmy o Európskej únii a predovšetkým o koncepte kultúrneho dedičstva ako spoločnej hodnoty a základnom prvku európskej identity. Toto je práve jedna z inovácií, ktorú projekt LIVING HERITAGE prináša, pretože tento obsah sa iba v malej miere nachádza v oficiálnych osnovách rôznych krajín.

Európa je veľkou kultúrnou mozaikou, aj keď má určité spoločné prvky a práve rozmanitosť kultúr je jednou z jej veľkých hodnôt, ktorá prináša osobitné bohatstvo v rámci európskeho kultúrneho dedičstva.

Európska identita je komplexná téma, ale musí byť založená na kultúrnej rozmanitosti ešte viac, ako na spoločnom kultúrnom dedičstve a je jasné, že kultúra zohráva zásadnú úlohu pri chápaní a zvyšovaní povedomia ohľadne európskej spolupatričnosti..

1.2. CIELE

- Pochopiť a zhodnotiť **spoločné európske dedičstvo**, ktoré tvoria **spoločné prvky** jednotlivých krajín a veľká kultúrna rozmanitosť.
- Posilniť medzikultúrny dialóg.
- Podporovať **pocit spolupatričnosti** a sociálnu súdržnosť v Európe prostredníctvom vzdelávacieho procesu, zameraného na európske kultúrne dedičstvo
- Pochopiť existenciu rôznych druhov **hmotného a nehmotného dedičstva** a možnosť precítiť súčasti kultúrneho dedičstva na rôznych úrovniach (**regionálnej, národnej, európskej a dokonca globálnej**).

POZNÁMKA: Tieto ciele sú obzvlášť dôležité a sú prierezové, takže budú okrem tohto prvého bloku prítomné vo všetkých moduloch tohto vzdelávacieho plánu.

1.3. PRVKY VZDELÁVACÍCH OSNOV

1.3.1. KOMPETENCIE

- Pochopenie koncepcie Európskej únie.
- Pochopenie koncepcie európskeho kultúrneho dedičstva.
- Pocit spolupatričnosti a spoločnej kultúrnej identity v Európe.
- Občianske, demokratické hodnoty, solidarita a aktívna účasť na európskom projekte.
- Oceňovanie rozmanitosti a bohatstva európskeho kultúrneho dedičstva.
- Schopnosť zdieľať a budovať vedomosti prostredníctvom ústnej výmeny názorov, prostredníctvom účasti na prezentáciách, diskusiách a spontánnych debatách.
- Základné kompetencie: jazyková kompetencia (využívanie jazyka na získanie poznatkov a vyjadrenie nápadov, názorov a vlastných pocitov), naučiť sa učiť sa, spoznávať, diskutovať, spájať nápady atď.

1.3.2. OBSAH

• **Koncepčný obsah**

- Európa je rôznorodá a dynamická:
  - Úvod do Európy a vytvorenie Európskej únie.
  - Mozaika kultúrnych prejavov a identít, ktoré môžu takisto predstavovať spoločnú európsku identitu
- Koncepcia európskeho kultúrneho dedičstva: spoločné prvky a rozdiely
- Porozumenie rôznych typov a úrovní kultúrneho dedičstva
- Európske politiky na posilnenie európskeho dedičstva

• **Postojový obsah**

- Oceňovanie európskeho kultúrneho dedičstva.
- Postoj rešpektu a solidarity k rôznorodosti európskych jazykov a kultúr.
- Snaha spoznať kultúrne dedičstvo iných krajín a rozmanitosť európskeho kultúrneho dedičstva.
- Predispozícia k aktívnej účasti na európskom projekte.
- Postoj rešpektu a spolupráce so spolužiakmi, v rámci diskusií a skupinových prác.

• **Procesný obsah**

- Vyhľadávanie, analýza a výmena informácií.
- Dialóg, ako nástroj spolupráce medzi študentmi.
- Reflexia kultúrnej identity..

- **Emócie a pocity**

- Radosť zo skupinovej práce a umeleckého výrazu a kreativity
- Hrdosť na vlastné pocity identity
- Empatia a záujem o poznanie a vytváranie vzťahov, týkajúcich sa spoločnej európskej identity.
- Emócie pri počúvaní európskych hymien a pochopenie ich významu.

1.3.3. METODOLOGICKÉ TECHNIKY ALEBO VZDELÁVACIE AKTIVITY

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Naša hymna"**. Senzitizačná aktivita, podporená Beethovenovou deviatou symfóniou. Stručne predstavíme hymnu Európskej únie, vytvorenú zo symfónie (ktorú si študenti vypočujú) a hodnoty, ktoré sa snaží vyjadriť. Neskôr študenti premýšľajú o význame týchto hodnôt a vyjadrujú svoje pocity pri počúvaní hymny a spoznaní jej významu.
- **Kreatívna** aktivita s mapou a / alebo vlajkou Európskej únie.
- **Brainstorming** o príkladoch kultúrneho dedičstva, ktoré študenti poznajú na **miestnej, regionálnej, národnej a európskej úrovni**.
- **Prieskum v skupinách**, zameraný na zhromažďovanie informácií o **rôznych prvkoch európskeho dedičstva** (najmä symbolické príklady, ktoré sa objavili v predchádzajúcej činnosti sa považujú za zaujímavé, pretože ich spomenuli študenti v rámci brainstormingu, alebo preto, že učitelia považujú za dôležité ich poznať).
- **Výrazová aktivita**: realizácia určitého druhu prezentácie o skúmanom prvku v rámci európskeho kultúrneho dedičstva, s podporou IKT, na papieri (napr. nástenné maľby) alebo v inom formáte, ktorý si každá skupina zvolí.
- **"Sieť kultúrneho dedičstva"**. Aktivity pre študentov rovnakej úrovne, zamerané na nadviazanie kontaktov prostredníctvom e-mailu so školami v iných európskych krajinách, za účelom realizácie prieskumu o prvkoch kultúrneho dedičstva vlastnej krajiny, ktoré považujú za zaujímavé v rámci ich regiónu. Tieto školy môžu následne vyhľadávať iné partnerské školy z rôznych ďalších krajín, ktorým navrhnú zapojenie sa do rovnakých aktivít a týmto spôsobom sa vytvorí čo najširšia sieť kultúrneho dedičstva.

SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE:

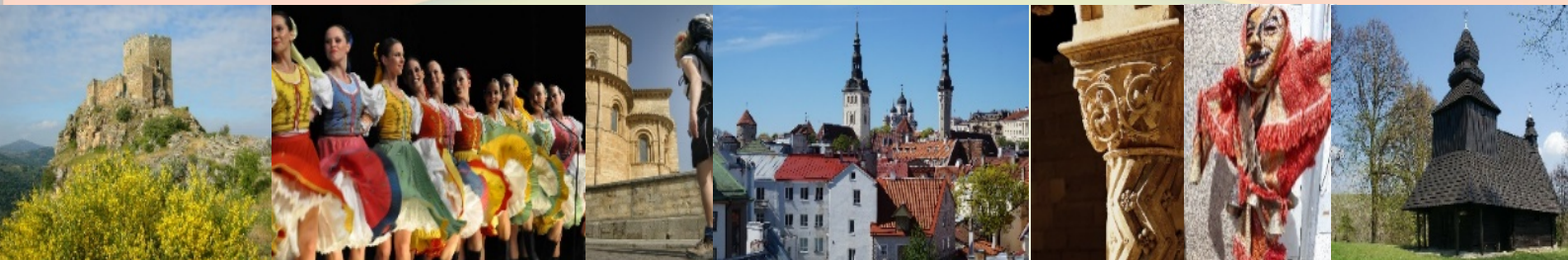
- **"Máme hymnu?"** Zistíte, aká je hymna Európskej únie, na akej slávnej symfónii je založená a aké hodnoty reprezentuje, aby ste si ju neskôr vypočuli a diskutovali o tom, čo predstavuje a zároveň podporovali študentov, aby vyjadrovali svoje názory a pocity.
- **"Európska únia"**. Prieskum o vzniku a formovaní Európskej únie.
- **"Diskusia: Európa zjednotená v rozmanitosti"**. Zamyslenie sa nad tým, prečo je motto Európskej únie "Zjednotení v rozmanitosti" a diskusia o stanoviskách tohto výroku (pre / proti).
- **Brainstorming** o prvkoch európskeho kultúrneho dedičstva, ktoré študenti poznajú a ktoré neskôr **klasifikujú podľa rôznych typov kultúrneho dedičstva** (materiálne, duchovné, nehnuteľné...).

- **"Sieť kultúrneho dedičstva"**. Aktivity pre študentov rovnakej úrovne, zamerané na nadviazanie kontaktov prostredníctvom e-mailu so školami v iných európskych krajinách, za účelom realizácie prieskumu o prvkoch kultúrneho dedičstva vlastnej krajiny, ktoré považujú za zaujímavé v rámci ich regiónu. Tieto školy môžu následne vyhľadávať iné partnerské školy z rôznych ďalších krajín, ktorým navrhnu zapojenie sa do rovnakých aktivít a týmto spôsobom sa vytvorí čo najširšia sieť kultúrneho dedičstva.
- **Skupinová práca**, zameraná na zhromažďovanie informácií o rôznych prvkoch európskeho kultúrneho dedičstva a ich prezentácia ostatným kolegom z iných skupín.
- **"Súťaž plagátov"**. Návrh plagátov v rámci jednotlivých pracovných skupín, s témou zameranou na podporu európskeho kultúrneho dedičstva, s následným hlasovaním študentov (môže byť vytvorený hlasovací systém na výber plagátu podľa určitých kategórií- najlepšie graficky spracovaný, najlepšia idea atď., aby sa ocenili pozitívne stránky rôznych aspektov).

1.3.4. HODNOTENIE (Hodnotiace štandardy)

- Vyjadrené postoje a názory, ktoré poukazujú na rešpekt a vnímanie iných kultúr.
- Lingvistická schopnosť vyjadriť pocity a názory v rámci diskusie
- Pochopenie koncepcií Európskej únie a európskeho kultúrneho dedičstva
- Prejavenie empatie na vytváranie vzťahov, súvisiacich so spoločnou kultúrnou identitou v Európe.

Časť 2: Vývin

Blok II

HISTORICKÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO EURÓPY (historicko-umelecké & archeologické)

Modul 2: Pravek.

Modul 3: Starovek alebo antika

Modul 4: Stredovek

Modul 5: Novovek

Modul 6: Moderná doba

Modul 7: Symbolické európske mestá

2.1. ÚVOD

MODUL 2 PRAVEK

Obdobie praveku začína v Európe objavením prvých ľudí, predstaviteľov druhu *Homo*, ktorí prišli z Afriky a pravdepodobne sa rozvíjali v Európe nezávisle.

Kamenné umenie a pravek v Európe sú významné ako kolektívna pamäť spoločného pôvodu a predchodcovia súčasnej európskej civilizácie. Prvé umelecké vyjadrenia, vytvorené človekom v jaskyniach, kamenné nálezy a megalitické štruktúry tvoria **kultúrny a historický odkaz spoločný pre súčasných ľudí Európy a hmatateľný dôkaz, že európski ľudia praveku tvorili kultúrny, sociálny a duchovný celok.**

Archeologické pamiatky z obdobia praveku v Európe, vyhlásené

UNESCO za svetové dedičstvo, predstavujú značnú časť pravekých jaskynných malieb v rámci svetových nálezov z obdobia praveku.

MODUL 3 STAROVEK ALEBO ANTIKA

V priebehu prvého historického obdobia známeho ako starovek resp. antika sa vytvorili dve jasne odlišné kultúrne oblasti: zatiaľ čo na juhovýchode a juhozápade, kde boli lepšie životné podmienky, sa vyvinuli dôležité civilizácie (porovnateľné s tými v Egypte a na Strednom východe), a veľká časť strednej a severnej Európy pokračovala pomalším vývojom čiastočne kočovných kmeňov, podobných tým z doby bronzovej a železnej, takže môžeme povedať, že v Škandinávskych oblastiach pravek pretrvával prakticky do začiatku stredoveku.

Na vývoj kultúry mali významný vplyv jazykové faktory. Preto považujeme za veľmi zaujímavé študovať indo-európske jazyky, ktoré sa začali vyvíjať začiatkom staroveku, ako jeden zo základov európskej kultúry a súčasnej jazykovej rozmanitosti.

Najpriaznivejšie podmienky v južnej Európe a čulosť morskej dopravy podporili rozvoj gréckej a rímskej civilizácie v stredomorskom priestore. Zatiaľ čo grécka civilizácia nevytvorila jednotnú veľkú ríšu, Rímska ríša predstavovala silný centralizovaný štát, ktorého vplyv sa rozšíril zo severnej Afriky po strednú Európu a od východu po západ, čo vyvolalo významný process konvergence kultúry, ale zároveň aj “likvidáciu” mnohých starších kultúr v ovládnutých oblastiach.

Dedičstvo grécko – rímskej kultúry je niektorými historikmi považované za pôvodcu západnej civilizácie. Z hľadiska európskeho kultúrneho dedičstva je veľmi dôležité klasické umenie a kultúra, čo sa potvrdilo v rozličných historických obdobiach.

MODULE 4 STREDOVEK

Toto obdobie medzi starovekom a novovekom (z tohto dôvodu nazývané stredovek) je pre niektorých historikov obdobím spiatočníc a istej kultúrnej a sociálnej stagnácie. Avšak toto dlhé obdobie zanechalo v Európe veľmi dôležité dedičstvo románskeho a gotického umenia s veľkým množstvom kostolov, kláštorov, katedrál ale aj hradov, hradieb a iných dôležitých pamiatok z obdobia stredoveku na mnohých miestach Európy.

V Európe prebiehala v stredoveku sociálna a kultúrna konvergencia, čiastočne spôsobená procesom kristianizácie strednej a severnej Európy, oveľa silnejšie ako na iných kontinentoch. Hoci politicky bola Európa rozdelená, existencia veľkých ríš ako Merovejská ríša, Svätá Rímska ríša alebo Byzantská ríša, podporila proces jednotného rozvoja kultúry.

Niektorí historici považujú Karolínske obdobie za počiatok povedomia európskej identity, zanechajúc nám dedičstvo v podobe slova “Európa” predstavujúceho úroveň civilizácie a hodnôt, ktoré majú byť chránené.

MODULE 5 NOVOVEK

V priebehu 15. storočia, prebiehal v Európe postupný prechod do obdobia novoveku. Ide o obdobie z politického hľadiska charakterizované vytváraním veľkých centralizovaných štátov a posilňovaním európskych národných monarchií. Je to obdobie veľkých hospodárskych, vedeckých, sociálnych a náboženských zmien, ktoré pretrvávali až do 18. storočia.

27

Z hľadiska kultúrneho priniesla renesancia, ktorá sa rozvinula v Taliansku kolo r. 1400, veľkú kultúrnu premenu v rámci novej perspektívy (humanizmus) a pokus o obnovenie klasickej vzdelanosti a grécko – rímskej kultúry. Okrem náboženského umenia sa objavili nové žánre a témy, ako portréty, akty, krajinomaľby a mytologické motívy. Začali sa tvoriť aj mimo kostolov, palácov, radníc, univerzít a pod. Umelci začali byť cenení pre ich intelektuálny rozmer a umenie už nebolo viac hodnotené len pre jeho užitočnosť, ale hľadala sa v ňom krása.

Začiatkom 17. storočia si strednú Európu podmanil taliansky barok cestou tradičných výmenných tokov medzi severným Talianskom a bohatými nemeckými, rakúskymi a českými mestami. Nové umenie reagovalo na vkus mestskej aristokracie a potreby protireformácie. V Holandsku maliarstvo zaznamenalo v 17. storočí výnimočný rozvoj.

MODULE 6 MODERNÁ DOBA

Moderná doba je historické obdobie, ktoré začalo koncom 18. storočia a trvá dodnes; bežne sa jeho začiatok datuje do obdobia Francúzskej revolúcie, po ktorej bola vytvorená prvá Deklarácia ľudských práv ustanovujúca základy rovnosti všetkých obyvateľov v oblasti práv a slobôd.

Moderná doba predstavuje obdobie len niečo vyše dvoch storočí, avšak odohrali sa v nej veľké hospodárske, spoločenské a technologické zmeny a navyše politické a ideologické premeny s následnými veľmi dôležitými zmenami na politickej mape Európy i sveta. Je to obdobie, v ktorom sa odohrali aj dve svetové vojny, po ktorých rástla túžba po mierovej, prosperujúcej a jednotnej Európe, čo bolo inšpiráciou pre vznik Európskej únie, nadnárodného spoločenstva, čo inde na svete nebolo úspešne zopakované.

V súčasnom svete 21. storočia, čelia vlády dvojitej výzve, predstavovanej tendenciou smerom ku globalizácii a zároveň nárastom alebo znovuobjavením všetkých typov identít, osobných alebo individuálnych, kolektívnych alebo skupinových.

Veda a kultúra prešli v tejto epoche mimoriadnym vývojom, súčasné umenie a literatúra sa sprístupnili širokej verejnosti a trhu a vplyv mal aj rozmach nových masmédií (tlačených i audiovizuálnych).

MODUL 7 SYMBOLICKÉ EURÓPSKE MESTÁ

Najdôležitejšie európske mestá zhromažďujú zastúpenie všetkých historických období a umeleckých štýlov, s mnohými príkladmi z každej doby, vrátane dôležitých múzeí. Okrem toho najväčšie hlavné mestá predstavujú európsky multikulturalizmus.

To je dôvod, prečo sme považovali za zaujímavé zahrnúť špeciálny modul práve o nich.

2.2. CIELE

- Chápať kultúrnu dôležitosť pamiatok z každého historického obdobia, od prvých pravekých prejavov v Európe k tým najmodernejším, ako aj ich hodnotu z hľadiska poznania našej spoločnej minulosti.
- Poznať niektorých najväčších predstaviteľov európskeho dedičstva odpovedajúcich každému historickému obdobiu.
- Oceniť kultúrne dedičstvo na miestnej, národnej a európskej úrovni, ako zdieľané bohatstvo, ktoré je potrebné poznať, tešiť sa z neho, chrániť ho a starať sa oň.
- Vzbudiť cit a záujem o kultúru, hudbu literatúru, architektúru, maľby, sochy a akékoľvek ďalšie umelecké alebo kultúrne prejavy.
- Vzbudiť záujem o návštevu múzeí a umeleckých galérií a tešiť sa z umenia.
- Poznať niektoré európske mestá, ktoré najviac koncentrujú a chránia historicko – umelecké dedičstvo Európy z rôznych období, majú dôležité múzeá alebo predstavujú európsky multikulturalizmus.
- Rešpektovať a oceniť archeologické a historicko – umelecké dedičstvo, ktoré musíme zanechať pre budúce generácie a prispieť k ich udržaniu a zlepšeniu v rámci kolektívnej zodpovednosti.
- Osvojiť si rad základných hodnôt (solidarita, rešpekt voči iným kultúram, tolerancia, sloboda a pod.)

2.3. PRVKY VZDELÁVACÍCH OSNOV

2.3.1. KOMPETENCIE

- Pochopenie dôležitosti archeologických a historických pamiatok Európy ako kolektívnej pamäte spoločnej histórie.
- Tvorivá schopnosť a citlivosť voči rozmanitým umeleckým prejavom.
- Rešpekt voči dedičstvu každej historickej epochy, situovanému na pôvodnom mieste alebo v múzeách.
- Citlivosť voči kultúrnej hodnote jazykov Európy, ich spoločnému historickému pôvodu a dôležitosti ich ochrany.
- Chápenie zmien, ktoré sa odohrali v Európe počas histórie a túžba poznať spôsoby života v minulosti prostredníctvom bohatého dedičstva.
- Poznanie európskej kultúrnej rozmanitosti a rovných možností.
- Schopnosť pracovať na kultúrnej výmene v európskom medzinárodnom kontexte.
- Jazykové, hudobné a iné základné schopnosti.

2.3.2. KONCEPCIE

• Koncepčný obsah

Poznanie a kontakt s:

- Umelecké prejavy v praveku. Kamenné umenie a megalitické pamiatky v Európe.
- Kultúrna dôležitosť rozmanitosti jazykov Európy a ich spoločného pôvodu.
- Predrímske kultúrne dedičstvo, klasické grécko – rímske a stredoveké kultúrne dedičstvo v Európe (románske a gotické umenie, hrady a pevnosti a pod.) ako aj ich predstavitelia.
- Hlavné historické zbierky renesancie a baroka v Európe, ako aj príklady iných umení vrátane hudby a literatúry z obdobia novoveku.
- Umelecké a kultúrne dedičstvo 19., 20. a 21. storočia a vplyvy a trendy v modernom umení.

MODUL 2 PRAVEK	Praveké archeologické náleziská Jaskynné umenie: jaskyne na severe Španielska (Altamira, Tito Bustillo) . Paleolitické umenie Vale do Côa a Siega Verde (Portugalsko, Španielsko) . Európsky kultúrny itinerár “ Stopy pravekého kamenného umenia ”. Megalitické pamiatky... Archeologické nálezisko v Poliochne (Lemnos-Grécko) . Stonehenge (V. Británia) Sardínia (Taliansko) , Malta alebo Carnac (Francúzsko) . Ostatné pozostatky osád : Lamasmägi Hill a Pulli (Estónsko)
MODUL 3 ANTIKA ALEBO STAROVEK	Predrímska kultúra. Pred a Indo-Európski ľudia (Gréci, Kelti, Germáni, Balti, Slovania, Taliani Paleo -Balkáni, ...) Staroveká pevnosť na kopci Røuge (Estónsko) Klasická grécko – rímska kultúra: -Grécke kultúrne dedičstvo Akropola v Aténach , archeologické náleziská Delfy, Olymp, Mykény a pod. (GRÉCKO) -Rímske kultúrne dedičstvo: termálne kúpele, akvadukty, divadlá, mosty, rímske cesty,... Ruiny a pamiatky v Pompejách a Ríme (Taliansko) . Rímska vila - La Olmeda (Španielsko)
MODUL 4 STREDOVEK	Stredoveké umenie a kultúra. Románske umenie (Palencia-Španielsko) Stredoveké mestá. Tallinn (Estónsko) , Edinburgh (V. Británia) , Bruges (Belgicko) , Ávila-Toledo (Španielsko) . Camino de Santiago (Španielsko) . Hrady. Spišský hrad a Spisšká Kapitula (Slovensko) . Dedičstvo Samovej ríše a Veľkej Moravy (Slovensko). Biskupská bašta vo Vastseliine (Estónsko) Kláštory. University.... Gotické katedrály. León a Burgos (Španielsko) ; Notre Dame (Francúzsko) . Visigotské obdobie kostol San Juan Baños (Španielsko) a kaplnka San Frutuoso (Portugalsko) Dedičstvo Al-Andalúsu Alhambra v Granade , mešita v Kordobe (Španielsko)
MODUL 5 NOVOVEK	Renesancia Firenze (Taliansko) . Hrady v Údolí Loiry (Francúzsko) . Baroko Bratislava (Slovensko) Viedeň (Rakúsko) . Ilustrácia. Literatúra Zlatý vek Španielska . Don Quijote . Shakespeare . Hudba Beethoven . Mozart . Verdi . Múzeá, náleziská, paláce a pamiatky novoveku Palác Kadriorg (Tallinn, Estónsko) a panstvo Palmse (Estónsko) .
MODUL 6 MODERNÁ DOBA	Umelecké, historické a kultúrne dedičstvo 19., 20. a 21. storočia. Železná architektúra . Eiffelova veža v Paríži (Francúzsko) Romantizmus . Impressionizmus . Avantgarda 20. storočia . Modernizmus . Nové umenie . Umenie Deko a pod. Kultúrne vplyvy a tendencie v súčasnom umení (hudba, architektúra, dizajn, multimédiá). Múzeá súčasného umenia . Historické náleziská. Cintoríny svetových vojen , koncentračný tábor Auschwitz , Berlínsky múr...
MODUL 7 EURÓPSKE MESTÁ	Európske symbolické mestá (<i>predstavujúce architektonické, umelecké a historické mozaiky, majúce dôležité múzeá a predstavujúce európsky multikulturalizmus</i>): Paríž (Francúzsko) , Viedeň (Rakúsko) , Brussel (Belgicko) , Praha (Česká republika) , Sevilla , Madrid (Španielsko) , Lisabon , Oporto (Portugalsko) , Londýn (V. Británia) , Bratislava (Slovensko) , Atény (Grécko) , Rím (Taliansko) , Berlín (Nemecko) , Tallinn (Estónsko) , Budapešť (Maďarsko) , Najdôležitejšie európske múzeá Európske mestá svetového dedičstva

• Postojový obsah

- Rozpoznanie, rešpektovanie a radosť z archeologického a historicko – umeleckého dedičstva každej historickej epochy.
- Ohodnotenie dôležitosti európskeho dedičstva.
- Pozitívny postoj voči ochrane a šíreniu európskeho historického dedičstva.
- Záujem o umelecké a kultúrne diela v iných oblastiach .
- Záujem o našich predkov, ich spôsob života a ich vieru prostredníctvom archeologických pamiatok.
- Schopnosť spolupráce a interakcie medzi študentmi prostredníctvom skupinovej práce a dialógu.
- Tvorivý, hlbavý, kritický a iniciatívny prístup a pod.
- Zachovávanie postoja rešpektu voči kolegom a sprievodcom počas návštev a zájazdov.
- Rešpekt voči názorom ostatných, záujem o ne a ich zváženie.

• Procesný obsah

- Vyhľadávanie, zber, analýza a výmena informácií. Vzťah, syntéza a posúdenie.
- Využitie nových technológií.
- Práca v skupinách a metóda “rovný s rovným”.
- Tvorivé vyjadrenia a umelecké zobrazenia.
- Rozhovory a ústne prezentácie.
- Propagačné a intervenčné kampane.

• Emócie a pocity

- Potešenie z umeleckých a tvorivých aktivít.
- Citlivosť a emotívnosť voči umeniu a dedičstvu.
- Spokojnosť s dosiahnutými výsledkami tímovej práce.
- Citlivosť pre medzigeneračnú výmenu.
- Spokojnosť s podporou a prenosom vedomostí iným kolegom.

2.3.3. METODOLOGICKÉ TECHNIKY ALEBO VZDELÁVACIE AKTIVITY

MODUL 2 PRAVEK

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE:

- **“Podme predstavovať pravekých hercov”.** Umelecká alebo plastická aktivita zameraná na reprodukciu kamenného umenia (napríklad jaskynné maľby ako je Altamira, Tito Bustillo a pod.), s použitím jednoduchých nástrojov, podobných tým, ktoré boli používané v praveku. Ide o aktivitu približujúcu tieto kultúrne prejavy a niektoré z najsymbolickejších pamiatok Európy. Cieľom je obohatenie informácií a obrazu ohľadom významu týchto umeleckých vyjadrení.

- **Návšteva miestneho alebo regionálneho archeologického múzea** (zahŕňajúceho pamiatky z rôznych období, vrátane praveku) alebo špecifického náleziska, múzea či výkladového centra pre pravek. Ide o pokus získať vedomosti o nástrojoch, riadoch a iných archeologických nálezoch z obdobia praveku. Táto aktivita bude istým spôsobom podporená (napríklad podpornou kartou), vytvorí obraz o účele používania týchto nástrojov a o spôsobe života tých ľudí a nastolí porovnania s naším súčasným spôsobom života a kultúrou.
- **Debata.** Ako globalizujúca aktivita bude navrhnutá debata o hodnote umeleckých prejavov a pravekých pamiatok a o využití a ochrane nálezísk. Môžete začať požiadaním každého účastníka o napísanie niektorých otázok nasmerovávajúcich debatu. Napríklad: *Majú historiicko – umeleckú hodnotu? Aké pocity vo mne vzbudzujú? Mali by byť sprístupnené verejnosti? Bolo by lepšie urobiť ich reprodukcie a tak ich spropagovať? Ako zlepšiť ochranu pamiatok? a pod.* Neskôr budú študenti schopní vyjadriť názory ohľadom vlastných poznámok a poznámok spolužiakov.

SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE:

- **Koláž "Praveké bohatstvo v Európe".** Vytvorenie montáže, ktorá obsahuje mapu Európy, na ktorej sú vyznačené hlavné archeologické náleziská a pamiatky z obdobia praveku s typológiou a datovaním období, ktorým zodpovedajú.
- **"Vystav to na sociálnych sieťach!"** Zdieľaj na sociálnych sieťach akúkoľvek z predošlých prác (fotky, videá, komentáre,... o výsledkoch aktivít). Môže to byť realizované v angličtine s cieľom zdieľať informácie v medzinárodnom kontexte, s ľuďmi zvyšku Európy.
- **Návšteva archeologického náleziska, pravekej pamiatky** alebo špecifického výkladového centra zameraného na praveké umelecké prejavy (jaskynné maľby a iné pamiatky paleolitického umenia). Ak to nie je možné, môžete uskutočniť nejaký výskum alebo virtuálnu návštevu na internete.
- **"Myšlienková súťaž"** o tom, ako zlepšiť ochranu náleziska, múzea alebo centra, ktoré študenti navštívili.

MODUL 3 ANTIKA

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Olympijské hry".** Zorganizujte v škole deň Olympijských hier s rôznymi disciplínami ako formu priblíženia gréckej kultúry.
- **"Deň v divadle".** Aktivita na priblíženie dôležitosti tohto žánra vytvoreného Grékmi, pre ktorých bola návšteva divadla jednou z významných udalostí (V Grécku bolo stanovených len desať dní v roku pre divadlo a každé predstavenie sa odohralo len raz). Navrhujeme vyskúšať niekoľko krátkych divadelných hier, inšpirovaných gréckymi komédiami a zároveň vytvoriť masky a typické komické postavy pre navodenie zábavnej atmosféry. Divadelný deň môže byť v škole organizovaný pre zvyšok študentov s pripomenutím si, čo to znamenalo pre starovekých Grékov (ľudia šli do divadla pri východe slnka a trávili tam celý deň, pričom videli tri tragédie alebo tri komédie nasledované fraškou).

- **Umelecká alebo plastická aktivita** na spoznanie niektorých dôležitých umeleckých prejavov klasickej kultúry. Napríklad: Akropola v Aténach, Delfská veštiareň, Olymp, Mykény a pod. z gréckej kultúry alebo iné príklady z rímskej kultúry.
- **"Sú nejaké rímske pamiatky v mojom okolí?"** Brainstorming zameraný na zistenie, aké pamiatky z rímskeho obdobia sú vo Vašej blízkosti (vo Vašom meste, regióne, krajine alebo v Európe) a zorganizovanie práce na vytvorení nástenných malieb o rozličných typoch dedičstva, budovách alebo inžinierskych prácach zachovaných z rímskeho obdobia, ktoré sú rozšírené vo veľkej miere v európskom priestore.
- **Navštívte rímske pozostatky alebo náleziská** z tohto obdobia (termálne kúpele, vily, cesty, akvadukty, divadlá, mestá...), ktoré sú blízko, v meste alebo regióne. Ak to nie je možné, mohlo by byť zaujímavé nahradiť túto aktivitu nejakým výskumom alebo virtuálnou návštevou na internete. Porovnanie s naším súčasným životom zaznamenajte (napríklad pomocou podporného pracovného listu).
- **"Podme sa stať manažérmi".** Aktivita ohľadom manažmentu a ochrany priestoru alebo náleziska, ktoré ste navštívili. Budú nastolené otázky – na kom to závisí a kto to vykonáva, kto pracuje na ochrane pamiatok. Študenti budú vyzvaní, aby navrhli možnosti zlepšenia ich využívania a ochrany.
- **"Vyjadri sa!"**. Návrh zrealizovať jednu alebo viac skupinových aktivít na vyjadrenie znalostí prostredníctvom predošlých aktivít a to formou voľného vyjadrenia alebo prostredníctvom určitých navrhnutých foriem (nástenné maľby, modely, prezentácie, časopisy, katalógy, divadelné predstavenia...).

SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Kto žil v mojom regióne?"** Výskumná činnosť ohľadom ľudí, ktorí obývali región v období antiky alebo staroveku. Odkiaľ prišli? Žili v iných oblastiach Európy mimo mojej krajiny? Činnosť môže byť doplnená návštevou miestneho alebo regionálneho archeologického múzea, ktoré má zbierku pamiatok z rôznych období s cieľom spoznať dedičstvo týkajúce sa tohto obdobia, s pomocou učiteľa alebo múzejného sprievodcu. Obráz o multikultúrnom dedičstve, ktoré sme zdedili z histórie.
- **"Pôvod môjho jazyka".** Pomocou médií, najmä internetu, je jednoduché navrhnuť výskum o pôvode nášho jazyka a iných jazykov Európy so snahou zodpovedať otázky typu: Je v mojej krajine používaný aj iný jazyk? (oficiálny alebo nie, väčšinový alebo menšinový). Majú rovnaký pôvod? Je nejaký jazyk, ktorý sa už vytratil alebo sa vytráca? Počuli ste o indo – európskych jazykoch? Ktoré ďalšie európske jazyky majú spoločný pôvod s Vaším jazykom?
- **"Veľké klasické budovy na malom priestore"** Vytvorte 3D model skupín nasledovných príkladov dedičstva klasickej kultúry ako existovali v období antiky. Napríklad: Akropola v Aténach (univerzálny symbol starovekého Grécka a jedno z hlavných svedectiev západnej civilizácie), Delfská veštiareň, Olymp a pod.

Uskutočnite výstavu výsledných prác s prítomnými študentami, ktorí vysvetlia rozličné časti, význam týchto zostáv a akékoľvek podrobnosti alebo zaujímavosti, na ktoré sa môžu ďalší študenti pýtať.

- **Mapa rímskych ciest**, ktoré križujú región a krajinu a niektoré z tých najdôležitejších, ktoré prechádzali zvyškom Rímskej ríše v Európe.
- **"Rímske mestá". Výskum o hlavných rímskych mestách** Vašej krajiny a Európy . Ak je to možné, zorganizujte návštevu akéhokoľvek z najbližších miest, alebo ak nie tak niektorých blízkych rímskych pamiatok alebo nálezísk z tejto doby (rímske vily, termálne kúpele, zlaté bane a pod.).
- **"Zdieľanie rímskeho dedičstva"**. Aktivita zameraná na kontaktovanie výchovných centier iných krajín prostredníctvom internetu s cieľom oboznámiť študentov približne rovnakého stupňa s najdôležitejšími rímskymi pamiatkami krajiny, na ktorých pracovali (cestou stručnej prezentácie v anglickom jazyku) a vyzvať ich k realizácii niečoho podobného s následným rovnakým zdieľaním. Môžete vybrať niekoľko krajín a miest s dôležitým dedičstvom rímskeho pôvodu a kontaktovať niektoré školy e-mailom.
- **"Hranie role"**. Navrhnete zahrať rolu debaty zameranej na rozhodnutie o projekte diaľnice, ktorej trasa má viesť veľmi blízko rímskeho archeologického náleziska alebo iného starovekého mesta (ktoré určí učiteľ ako zaujímavejšie v danej oblasti). Študentom budú pridelené rozdielne úlohy predstaviteľov skupín, ktoré sú za alebo proti realizácii projektu, napríklad: úrad kultúry, navrhovateľ, environmentálny manažment, stavebné spoločnosti, asociácie pre ochranu dedičstva, zástupcovia susedov, ľudia žijúci v blízkosti miest, archeológovia, odborníci na umenie a pod. Ide o náhľad s rôznymi uhlov pohľadu na možný problém so súčasným vyhodnotením výhod a nevýhod za účelom dosiahnutia spoločného rozhodnutia.

MODUL 4 STREDOVEK

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Môj ideálny hrad"**. Každý účastník nakreslí alebo namaľuje svoj hrad pretože hrady sú zvyčajne dobre známe stavby, keďže sú súčasťou detských hier, kníh a pod. Kresby a maľby poslúžia na realizáciu výstavy. Tá bude predstavovať úvod ku kultúrnemu dedičstvu stredoveku v Európe.
- **"Prepadnutie hradu"**. Zorganizujte sprevádzanú návštevu stredovekého hradu, ktorý sa nachádza blízko mesta, aby ste bližšie spoznali jeho štruktúru a najcharakteristickejšie časti ako aj údaje o čase a dôvodoch jeho postavenia.
- **"Kto žije na hrade"** Po návšteve hradu študenti vymyslia príbeh s ústrednou stredovekou postavou, ktorý vykreslí, ako mohol vyzeráť deň ľudí žijúcich na hrade v tom čase.
- **"Spájajúca sa Európa prostredníctvom jej hradov"**. V akých ďalších krajinách Európy sa nachádzajú hrady? Zistite, aké iné dôležité stredoveké hrady sa nachádzajú v Európe, kontaktujte školy v týchto krajinách a zdieľajte s nimi prácu o týchto hradoch v ich vlastných krajinách a navrhnete im, aby urobili to isté.
- **"Interview so starousadlíkom"**. Poznáte niekoho, kto absolvoval cestu do Santiaga? Pripravte s ním interview o prežitých skúsenostiach, kultúrnych hodnotách, ktoré na ceste spoznal a dôvode absolvovania takej cesty a pod. Zistite pôvodné dôvody pre realizáciu púť v stredoveku.

- **"Románsky a gotický štýl"**. Aktivita zameraná na výskum, výber a schematické vyjadrenie hlavných rozdielov medzi dvomi najreprezentatívnejšími umeleckými štýlmi stredoveku v Európe.
- **"Nachádza sa v mojom okolí mesto so stredovekými pamiatkami?"** Zrealizujte brainstorming o známych stredovekých pamiatkach (vo Vašej lokalite, regióne alebo v Európe) a zorganizujte skupinovú prácu o každej z nich.
- **"Hranie role: Budúcnosť stredovekých hradieb"**. Plenárne zasadnutie mestskej rady rozhoduje o budúcnosti stredovekých hradieb, ktoré sú súčasťou mesta a ktoré limitujú jeho rozširovanie. Ide o rôzne uhly pohľadu, vyhodnotenie výhod a nevýhod a hľadanie spoločného rozhodnutia.

SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Stredoveký film"**. Pozrite si film situovaný do stredoveku, napríklad o nejakej dôležitej postave z toho obdobia a takto si priblížite toto historické obdobie v Európe. Zakončite to debatou o zdedenom dedičstve.
- **Výskumná práca o hlavných stredovekých mestách** vo Vašej krajine a v Európe. Ak je to možné, navštívte jedno z najbližších.
- **Aktivita o románskej ikonografii** a o tom, čo mala predstavovať. Premietanie alebo prehliadka na internete obrazov z románskych kostolov s následným vyjadrením sa študentov, čo jednotlivé obrazy znázorňujú (postavy, myšlienku, odkaz...) a kladením otázok ako: Na čo boli použité tieto zobrazenia románskych kostolov? Kto boli kamenári? a pod.
- **"Vystav to na sociálnych sieťach!"** Zdieľaj na sociálnych sieťach akúkoľvek z predošlých prác (fotky, videá, komentáre,... o výsledkoch aktivít). Môže to byť realizované v angličtine s cieľom zdieľať informácie v medzinárodnom kontexte s ľuďmi zo zvyšku Európy.
- **"Nominácie do zoznamu Svetového kultúrneho dedičstva"**. Vyzvite žiakov, aby vybrali jednu alebo viac nominácií nálezísk s významnou hodnotou stredovekého dedičstva, ktoré majú byť súčasťou zoznamu UNESCO – Náleziská svetového dedičstva, ktorého hlavným cieľom je identifikácia a ochrana nálezísk výnimočnej hodnoty (na reprezentáciu tvorivého majstrovského diela, predstavenie dôležitej výmeny ľudských hodnôt, počas obdobia alebo v rámci kultúrnej oblasti sveta alebo výnimočné svedectvo tejto historickej epochy európskej civilizácie). Môže byť poskytnutý scenár aspektov, ktoré majú byť rozvinuté (popis náleziska, zdôvodnenie nominácie, ochrana, porovnanie s ďalšími podobnými miestami a pod.).

Aktivita môže byť doplnená návrhom na realizáciu rovnakej activity v iných európskych krajinách s nomináciou dedičstva týchto krajín a konečným zdieľaním výsledkov.

- Vytvorte **informačnú kampaň** o návrhoch. Je zaujímavé šíriť tieto návrhy prostredníctvom brožúr, plagátov a pod., ktoré môžu byť zaslané úradom zodpovedným za dedičstvo.

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Interpretujte maľbu"**. Pozorovanie a interpretácia malieb nám umožňuje lepšie pochopiť minulosť a poskytuje nám hodnotné informácie o spôsobe života a iných aspektoch, ktoré charakterizujú toto obdobie. Z tohto dôvodu bude pre žiakov vybraná nejaká maľba a budú mať zadané úlohy: Identifikovať všeobecné informácie: názov maľby, autor, čas, pôvod a pod. Popísať prvky, ktoré tvoria scénu: krajina, štruktúra, ozdoby, postavy. Analyzovať zámer, ktorý mal maliar, keď scénu maľoval. Vyjadriť osobné závery práce.
- **"Plánovanie výletu"**. Vyberte európske mestá s dôležitým dedičstvom z obdobia novoveku (napr. Florencia, Rím, Paríž, Madrid, Údolie Loiry, Bratislava a Viedeň). Podľa skupín sa rozdelia tieto turistické destinácie a tieto naplánujú týždenný výlet s najzaujímavejšími návštevami historicko – umeleckých pamiatok.
- **"Don Quijote: majstrovské dielo"**. Prečítajte úryvok z "Dona Quijota", jedného z literárnych diel preložených do viacerých jazykov. Alebo zahrajte hru od Shakespeara. Nasledovať bude debata o hodnote týchto všeobecne známych literárnych diel.
- **"Veľkí európski skladatelia"**. Hudobná aktivita zameraná na poznanie najsymbolickejších diel európskych skladateľov histórie (Beethovena, Mozarta, Verdiho, Bacha, Vivaldiho, ...).
- **"Nový život pre dedičstvo"**. Zistite, či existuje starobylý palác alebo iný typ stavby, ktorá nie je využívaná alebo je dokonca v zanedbanom stave (najmä vo Vašom meste, regióne). Ak je to možné, zorganizujte exkurziu s cieľom spoznať takú stavbu priamo na mieste, ak nie, tak prostredníctvom informácií získaných prieskumom. Potom pracujte na návrhoch zlepšenia a nových možností ich využitia, aby sa tieto stavby obnovili a chránili.
- **Zdieľanie skúseností**. Vytvorte informačné materiály na zverejnenie návrhov získaných z predošlej aktivity v regióne alebo mimo neho (môžu byť vytvorené v angličtine a následne oboznámte školy v iných krajinách EÚ a podporte ich v podobnej aktivite v ich krajinách).

SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Kino"**. Pozeranie filmu situovaného do Florencie, ako spôsob predstavenia bohatého dedičstva symbolického mesta renesancie. Tu sú niektoré možné tituly: *Izba s výhľadom*, James Ivory, 1985; *Portrét dámy*, Jane Campion, 1996; *Čaj s Mussolinim*, 1999; *Hore vo vile*, Philip Haas, 2000. Ďalšia možnosť je dokument *Firenze e gli Uffizi* (Luca Viotto, 2015), venovaný najreprezentatívnejšiemu múzeu vo Florencii, ktoré má v zbierke diela Giotto, Michelangela, Da Vinciho, Raphaela, Titiana, Caravaggia.
- Debata o **"Dôležitosti záštity"**, ktorej predchádzal výskum patrónov renesančného obdobia, aby ste si mohli vytvoriť názor.
- **Navštívte galériu alebo dôležité múzeum** ktoré vlastní významné diela. Najskôr študujte jednu z dôležitých malieb alebo sôch, ktoré sa v múzeu nachádzajú (s pomocou predošlého skupinového výskumu). Zistite, ktoré odpovedajú umelcom z iných európskych krajín a uvažujte o výmene umelcov a malieb po celej Európe a umeleckých vplyvoch niektorých regiónov v iných oblastiach.

- **"Moja dovolenka a umenie".** Urobte si prehľad rodinných dovolenkových albumov, školských alebo študijných výletov a vyberte niektoré, ktoré Vám umožnili navštíviť pamiatku alebo múzeum z obdobia novoveku. Vytvorte plagáty s fotkami a komentármi a oboznámte s nimi školských kolegov zorganizovaním spoločnej výstavy týchto prác.
- **"Cestovný sprievodca".** Vyberte mesto vo Vašej krajine s dôležitým dedičstvom z obdobia novoveku (renesancia, baroko a pod.) a vytvorte cestovného sprievodcu s informáciami, obrázkami, mapami a pod. najzaujímavejších miest a tak oboznámte ostatných o ich historicko – umeleckej hodnote. Je zaujímavé zdieľať túto aktivitu a jej výsledky so strednými školami z iných európskych krajín prostredníctvom internetu a sociálnych médií, podporiac tak poznanie dedičstva iných krajín, šírenie toho vo Vašej krajine a následne hľadajte podobnosti a rozdiely, vnímajte tak časť európskeho kolektívneho dedičstva a identity.
- **"Nový život pre dedičstvo".** Zistite, či existuje starobylý palác alebo iný typ stavby, ktorá nie je využívaná alebo je dokonca v zanedbanom stave (najmä vo Vašom meste, regióne). Ak je to možné, zorganizujte exkurziu s cieľom spoznať takú stavbu priamo na mieste, ak nie, tak prostredníctvom informácií získaných prieskumom. Potom pracujte na návrhoch zlepšenia a nových možností ich využitia, aby sa tieto stavby obnovili a chránili.
- **Zdieľanie skúseností.** Vytvorte informačné materiály na zverejnenie návrhov získaných z predošlej aktivity v regióne alebo mimo neho (môžu byť vytvorené v angličtine a následne oboznámte školy v iných krajinách EÚ a podporte ich v podobnej aktivite v ich krajinách).

MODUL 6 MODERNÁ DOBA

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Z môjho okna, z môjho susedstva".** Popíšte krajinu, ktorú vidí každý student zo svojho okna a na ceste do školy so zameraním na budovy a pamiatky s historicko – umeleckou hodnotou, funkciou a pod. Neskôr v triede určia študenti obdobie, štýl, architekta a pod. týchto pamiatok.
- **"Sochy v mojom meste".** Chodte do ulíc mesta a zaznamenajte sochy v okolí, pokúste sa zistiť, čo predstavujú a ich autora, názov a zmysel diela.
- **"Navšívte múzeum súčasného umenia".** Pozorovanie a interpretácia sôch, malieb a iných umeleckých diel našich čias umožní študentom analyzovať zámer umelca a vyjadriť osobné závery, pocity a emócie z diela ako aj objaviť nové umelecké médiá.
- **"Podme sa vyjadriť".** Realizujte v skupinách jednu alebo viac aktivít na vyjadrenie znalostí získaných v predošlých aktivitách a to voľnou formou, alebo určitou navrhnutou formou (koláže, nástenné maľby, modely, prezentácie, časopisy, katalógy, divadelné predstavenia ...).

- **Výskumná práca o pôvode a formovaní Európskej únie** a historický kontext.
- **"Vytváranie sietí"**. Kontaktujte školy v iných európskych krajinách a navrhňte im uskutočniť predošlé aktivity a zdieľať výsledky a navrhňte im, aby tiež hľadali iné školy a to s cieľom vytvoriť čo možno najširšiu sieť.
- **"Denník Anny Frankovej"**. Čítanie knihy *"Denník Anny Frankovej"* alebo pozranie filmu *"Chlapec v pruhovanej pyžame"*, pomôže poznať cez postavy detí udalosti Druhej svetovej vojny v Európe. Navrhnite následné aktivity so zámerom premýšľať o hodnotách ako je mier, tolerancia, rovnosť, identita spolu s mnohými zainteresovanými v tejto aktivite.

SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Na deň novinármi"**. V skupinách vytvorte správy o budovách a pamiatkach najbližšieho mesta, hlavného mesta krajiny a spoznajte tak ich hlavné črty. V každej skupine môžu byť rozdelené funkcie: výskumníci, editori, fotografi,... Každá skupina si vyberie názov časopisu alebo média a titul svojej správy ako aj edičný formát správy pre jej následné zverejnenie.
- **"Inventúra nástenných malieb a grafity "** Chodte von do ulíc miest a hľadajte zaujímavé nástenné maľby alebo grafity ako umelecké zobrazenia našej doby a vytvorte ich inventár. (fotografie, kresby a interpretácia, čo každá z nich predstavuje.
- **Návšteva výstavy alebo múzea súčasného umenia.** Pozorovanie a interpretácia sôch, malieb a iných umeleckých diel našej doby umožní študentom analyzovať zámer umelca a vyjadriť osobné závery, emócie a pocity z diela ako aj objaviť nové umelecké médiá.
- **"Podme sa vyjadriť"**. Realizujte v skupinách jednu alebo viac aktivít na vyjadrenie znalostí získaných v predošlých aktivitách a to voľnou formou, alebo určitou navrhnutou formou (koláže, nástenné maľby, modely, prezentácie, časopisy, katalógy, divadelné predstavenia ...).
- **"Vytváranie sietí "**. Kontaktujte školy v iných európskych krajinách a navrhňte im uskutočniť predošlé aktivity a zdieľať výsledky a taktiež, aby hľadali iné školy a to s cieľom vytvoriť čo možno najširšiu sieť.
- **"Smutná časť našej histórie"**. Výskumná aktivita o historických miestach Európy, týkajúcich sa Druhej svetovej vojny, ako je koncentračný tabor Auschwitz, pamätník holokaustu alebo Berlínsky múr. Premýšľajte o tom, čo znamenajú, o ich dôležitosti ako historického dedičstva a najmä ako pamiatky na minulosť, z ktorej sa máme poučiť.

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE:

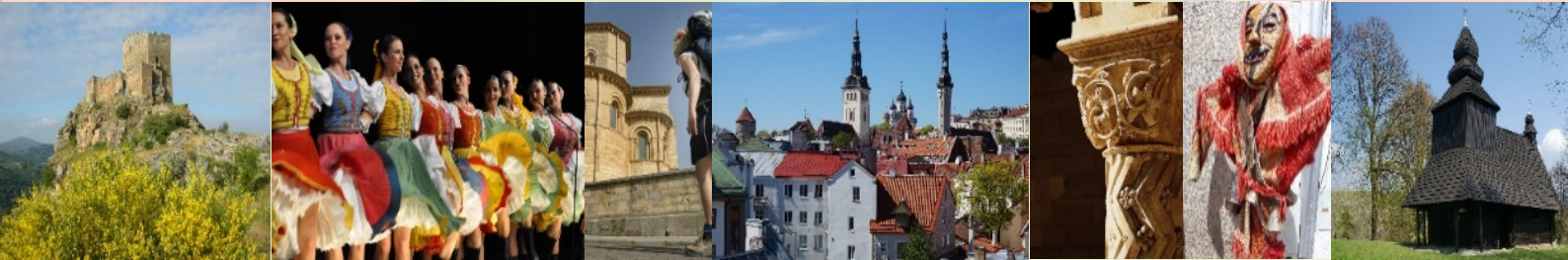
- **"Poznanie Európy"**. Začnite tým, že krajiny Európskej únie umiestnite na mapu a poznajte ich hlavné mestá. Potom pracujte v skupinách 2-3 študentov, aby ste zistili hlavné prvky a dedičstvo niekoľkých hlavných miest a zaradili ich do zoznamu desiatich najvýznamnejších prvkov súvisiacich s dedičstvom, kultúrou, najvýznamnejšími múzeami atď.
- **"Čas prehrávania"**. Vytvorte jednoduchú hru na odhadnutie európskeho hlavného mesta z 10 charakteristík každého mesta, ktoré sa zhromaždili v predchádzajúcej činnosti (každá z nich by mohla byť kľúčom k hádaniu hry). Hra môže pozostávať z dvoch súťažných tímov, v ktorých je trieda rozdelená, a to, ktoré z dvoch tímov sa začnú pokúšať hádať. Potom, čo učiteľ čítal stopy jeden po druhom, poskytol tímu možnosť odhadnúť kapitál. Ak predpokladajú s prvou stopou, pridajú sa celkové body (10, ak je 10 záchytných bodov) a odtiaľ získajú menej bodov, pretože sa použije viac stop. Ak tím neočakáva, stratí svoj postup a zmení zúčastnený tím. Môže to byť spôsob, ako lepšie spoznať hlavné európske mestá.
- **"Mestá svetového dedičstva"**. Výskum podľa skupín o mestách vyhlásil UNESCO za svetové dedičstvo. Každá skupina bude vyšetrovať dve mestá, jednu z vlastnej krajiny a jednu z inej európskej krajiny. Bude to plagát alebo iný typ výrazovej činnosti s najdôležitejšími informáciami, ktoré ich budú známe.
- **"Cestovanie v Európe"**. Virtuálna návšteva niektorých hlavných miest Európy alebo miest svetového dedičstva pomocou nástroja Google Earth.

SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Dokument o meste svetového dedičstva"**. Začnite pozeraním dokumentárneho videa o európskom meste vyhlásenom na stránke svetového dedičstva samotnou krajinou alebo inou krajinou ako kontakt s tým, čo UNESCO ocenilo pre takéto vyhlásenie.
- **Výskum v skupinách** o mestách, ktoré UNESCO vyhlásilo za svetové dedičstvo vo svojej vlastnej krajine. Každá skupina vytvorí plagát, ktorý zhromažďuje najdôležitejšie informácie na ich výskum.
- **"Mestské siete"**. Aktivita na kontaktovanie prostredníctvom internetu v školách v niekoľkých krajinách Európskej únie, ktorá navrhuje vykonávať rovnaké aktivity vo svojich krajinách a zdieľať výsledky. Možno navrhnúť, aby hľadali iné školy z rôznych krajín, do ktorých môžu navrhnúť rovnakú iniciatívu, čím sa vytvoria siete európskych miest svetového dedičstva.
- **"Bol som tam"**. Každý študent si zvolí európske alebo svetové dedičstvo City Capital That've niekedy navštívil, aby výstavu alebo prezentáciu svojich spolužiakov zo svojich skúseností, za pomoci materiálov, každý študent si vyberie That (prednostne fotografie svojej cesty, ak je to možné).
- **"Veľké múzeá a divadlá"**. Virtuálne navštívte niektoré hlavné mestá alebo mestá svetového dedičstva pomocou nástroja Google Earth, ktorý nájde hlavné múzeá, divadlá, sály, opery atď. z každého kapitálu.

Časť 2: Vývin

Blok III

EURÓPSKE ETNOGRAFICKÉ KULTÚRNE DEDIČSTVO

(Hmotné & Nehmotné)

Modul 8: Tradičná architektúra.

**Modul 9: Etnografické dedičstvo, ľudová
múdrost' a tradície.**

3.1. ÚVOD

MODUL 8 TRADIČNÁ ARCHITEKTÚRA

Ľudová architektúra alebo tradičné stavebné postupy boli odrazom schopnosti ľudovej múdrosti využiť výhody zdrojov okolitého prostredia a prispôbiť ich svojim potrebám a pre svoj úžitok jednoduchým a rozumným spôsobom. Je to preto úzko späté s poznatkami o formách života, prácou, obchodom a tradičnými nástrojmi... ktoré spoločne tvoria veľmi zaujímavú kultúrnu hodnotu, na ktorú nesmieme zabúdať, keď hovoríme o kultúrnom dedičstve.

Mali by sme si v tradičnej architektúre unikátne dedičstvo s prvkami, ktoré prispievajú k určovaniu regionálnej identity, prístup cez hodnoty mladých je nutný pre jeho zachovanie do budúcnosti.

Stavby alebo iné druhy ľudovej architektúry predstavujú spoločné typologické vlastnosti v závislosti od geografických oblastí, zodpovedajúce prírodnému charakteru a materiálom dostupným v každej geografickej oblasti a čo je dôvodom ich lepšej integrácie do prostredia a udržateľnosti.

MODUL 9 ETNOGRAFICKÉ DEDIČSTVO, ĽUDOVÁ MÚDROŠŤ A TRADÍCIE

V tejto veľkej kultúrnej mozaike akou Európa je, etnografické a tradičné kultúrne dedičstvo rôznych regiónov a národov, ako materiálne tak aj nemateriálne, prispieva k pestrosti európskeho dedičstva a identity a to nielen na regionálnej a národnej ale aj európskej a je založené na kultúrnej diverzite.

Zvyky a tradície zodpovedajú kolektívnemu vedomiu ľudí a určujú ich identitu. Sú súčasťou dedičstva predchádzajúcich generácií,

prenášaného z jednej generácie na druhú ústnym podaním, ktoré sa vytráca. Preto je potrebné začleniť tieto informácie do školského vzdelávania, aby sa zabezpečilo, že sa to zachová pre budúce generácie.

Je zaujímavé využiť príležitosti ponúkané globalizáciou, digitalizáciou a novými technológiami formou výmeny poznatkov medzi jednotlivými krajinami na zachovanie ľudovej múdrosti, ktorá sa často zakladá len na ústnom podaní..

3.2. CIELE

- Koncepcia a poznanie ľudovej architektúry ako odraz ľudovej múdrosti, spôsobu života a tradičného vzťahu k životnému prostrediu.
- Oceňovanie materiálneho a nemateriálneho etnografického dedičstva ako základnej súčasti kultúrneho dedičstva
- Pochopenie významu jej obnovy a zachovania, zvlášť nehmotného dedičstva z dôvodu jeho zraniteľnosti
- Uvedomenie si a ocenenie spolupatričnosti k sociálnej a kultúrnej skupine s jej osobitými črtami, ocenenie tradičného dedičstva ako jedného z hlavných jeho znakov
- Podpora medzigeneračnej komunikácie v pre študenta najbližšom prostredí (Rodina, komunita, susedia,..) ako aj kultúrnu výmenu medzi regiónmi a krajinami
- Reflexia identity a pochopenie možnosti mať viacero identít (regionálnu, národnú, Európsku)
- Rešpektovať rozdiely iných skupín, podporovať rešpekt voči iným kultúram a národom

3.3. ELEMENTY UČEBNEJ OSNOVY

3.3.1. KOMPETENCIE/SCHOPNOSTI

- Schopnosť vážiť si bohatstvo tradičného kultúrneho dedičstva a ľudovej architektúry rôznych regiónov a krajín Európy ako súčasť Európskeho kultúrneho dedičstva
- Vnímavosť k akémukoľvek tradičnému folklórному a kultúrnemu prejavu
- Schopnosť oceniť význam zachovania stavieb, nástrojov a náradia, tradičných objektov ako aj poznatky a techniky s tým spojené ak nehmotné dedičstvo
- Záujem zapojiť sa do prenosu, obnovenia a zachovania dedičstva a ľudovej múdrosti
- Pochopenie tradičnej kultúry ako súčasti identity
- Schopnosť pre medziľudské vzťahy, budovať poznatky prostredníctvom verbálnej výmeny názorov a ideí, zúčastňovať sa ústnych prezentácií, rozhovorov a spontánnej konverzácie, hlavne s ľuďmi z iných európskych krajín a medzigeneračného dialógu

- Schopnosť vyjadriť svoj vlastný názor a pocity s rešpektom k iným ľuďom, názorom a kultúram
- Schopnosť prijať morálny záväzok.
- Základné kompetencie: jazykové, schopnosť učenia sa , skúmať, nachádzať súvislosti, viesť dialóg a iné.

3.3.2. OBSAH

• Koncepčný obsah

- Poznať a vážiť si tradičnú architektúru rôznych regiónov, spoločné prvky ako aj rozdiely.
- Prístup k etnografickému dedičstvu a obrovskému dedičstvu ľudovej kultúry, materiálnej aj nemateriálnej, týkajúceho sa zvykov, rituálov, festivalov, hier, tradičnej hudby, remeselné techniky, náradia, oblečenia – krojov, atď.

MODUL 8 TRADIČNÁ ARCHITEKTÚRA	Stavby a tradičné domy. Typické zóny. Dediny, pivnice, holubie domy, farmy, mlyny, sklady, sýpky, atď. Tradičné kamenná architektúra. Hlinená architektúra. (Tierra de Campos-Španielsko a iné krajiny). Slamené strechy (Francúzsko, Spojené kráľovstvo, Španielsko a iné európske krajiny). Drevené stavby strednej a severnej Európy. Stredozemná architektúra (Španielsko, Grécko, Taliansko, ...)
MODUL 9 ETNOGRAFICKÉ DEDIČSTVO, ĽUDOVÁ MÚDROSŤ A TRADIČIE	Remeslá a národné predmety/objekty (náčinie a náradie, kuchynský riad, oblečenie/kroje, hudobné nástroje, etc.). Etnografické múzeá. House of the guilds of Tallinn (Estónsko) . Tradičné remeselné techniky. Poznatky a súvisiace s prírodou a vesmírom. Stredozemská strava. (Grécko, Španielsko, Taliansko, atď.) Tradičné zvyky a sociálne obrady. Tradičia "Dymová Sauna" (Estónsko) . Filandón (León-Spain) . Rituály a slávnostné akty. Karnevaly a maškarády. (Portugalsko, Španielsko, Rumunsko, Sardínia, ... a mnoho ďalších. Romerías. Holy Week (Španielsko) Tance a tradičná hudba. Tance Paloteo (Španielsko, Portugalsko a iné európske krajiny) . Hudba s tradičnými nástrojmi (gajdy, tamburíny, kaštanety, atď.). Tradicie spievania (Kinhnu -Estónsko), Seto Leelo – Polyfonický spev. Ľudové hry. Slovné výrazy a jazyky. Legendy, príbehy, mýty, rozprávky, atď.

- **Postojový obsah**

- Oceňovanie tradičného kultúrneho dedičstva.
- Záujem poznať ľudovú múdrosť, tradície, zvyky, tradičné oslavy vo vlastnom ako aj iných regiónoch Európy.
- Rešpekt k tradičnej ľudovej architektúry a záujem spoznať iné formy tradičných stavieb rozdielnych od stavieb vo vlastnom regióne alebo krajine.
- Solidarnosť a pochopenie pre rôznorodosť tradičných jazykov and kultúrnych prejavov v Európe.
- Pripravenosť na aktívnu účasť pri obnove a zachovaní materiálneho a nemateriálneho kultúrneho dedičstva.
- Rešpekt a spolupráca s kolegami a ostatnými ľuďmi, obzvlášť predstaviteľov inej generácie alebo krajine, od ktorej je možné sa veľa naučiť.

- **Procesný obsah**

- Zber, analýza a výmena informácií. Rozhovory, interview.
- Dialóg ako spôsob spolupráce medzi študentmi, medzikultúrna a medzigeneračná výmena.
- Používanie nových technológií, sociálnych sietí pre prenos a ľudovej kultúry.
- Práca v skupinách, metóda vzájomného sa učenia.
- Hravé aktivity (tance, hry, ..).
- Umelecké vyjadrenie. Prezentácie a výstavy.

- **Emócie a pocity**

- Hrdosť a zmysel pre identitu
- Empatia a záujem vytvárať vzťahy spolupatričnosti k regiónu, národu k Európe.
- Potešenie z tradičného folklóru. Radosť s poznávania, objavovania a učenia sa tradičnej kultúry.
- Potešenie z medzikultúrnej výmeny.
- Potešenie z umeleckých a tvorivých aktivít.
- Vnímavosť pre medzigeneračnú výmenu.
- Uspokojenie pri podporovaní a prenose poznatkov pre ostatných kolegov.

3.3.3. METODOLOGICKÉ TECHNIKY ALEBO VZDELÁVACIE AKTIVITY

MODULE 8 TRADIČNÁ ARCHITEKTÚRA

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Moji rodičia a ich rodičia".** Vytvorenie opisu a kresby vášho vlastného domu a domu starých rodičov, potom ako sa zistí ako vyzerá, keď oni vyrastali, hľadanie podobností a rozdielov (priestory, izby, použité materiály, priestor okolo domu, atď.)

- **"Vybudovanie ohrád, mlynov, holubích domov,... a ďalšie."** Vypracovať model alebo reprodukciiu z hliny alebo iného materiálu, ktorý pochádza z budov a hospodárskych budov, odlišných od tých, ktoré majú urobiť, predtým preskúmať ich účel, stavebný materiál, konštrukciu, umiestnenie, atď.
- **"Zabudnuté dedičstvo"**. Urobiť zoznam (v meste, susedstve,...) stavieb ľudovej architektúry, ktoré by si vyžadovali obnovu a rekonštrukciu (s fotografiami, krátkym opisom a lokáciou na mape. Navrhnuť iný účel využitia alebo predložiť nápady na rekonštrukciu, aby sa zabránilo ich zániku.
- **"Staré povolania a remeslá"**. Opäť na základe rozhovoru so starými rodičmi zistiť tradičné remeslá, ktoré zanikli, alebo postupne sa vytrácajú. Potom rozdeliť tieto povolania do skupín a každú skupinu skúmať z hľadiska budov spájaných s týmito povolaniami, ako vykonávali svoju prácu, aké nástroje a náčinie používali, slovnú zásobu, ktorú používali, atď.)
- **"Ako ho to naučiť"**. Navrhnuť vytvorenie časopisu, alebo dokumentárneho materiálu, v ktorom zachytia základné poznatky z ich skúmania ľudovej architektúry, vrátane rozhovorov, záznamov rozhovorov so staršími .... aby to mohli učiť ostatných.
- **"Kolektívna identita"**. Porovnanie s inými krajinami a časťami Európy, môže byť propagované a šírené s výzvou na zapojenie do podobného programu, vďaka ktorému sa dajú objaviť podobné a rozdielne črty, obohatí sa ich tradičné kultúrne dedičstvo a vytvorí sa pocit kolektívnej identity.

SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Ľudová architektúra na starých fotografiách"**. Každý študent vyberie niekoľko fotografií z rodinného albumu starých rodičov, na ktorých sa vyskytujú budovy ľudovej architektúry, pokúsiť sa ich identifikovať a krátko ich popísať. Môže sa zorganizovať spoločná výstava. V triede sa rozprávame o zmenách v ľudovej architektúre, o zmenách týkajúcich sa materiálov a konštrukcií, atď.
- **"Interview s múdrymi ľuďmi"**. Pripraviť zoznam otázok pre starých rodičov alebo iné staršie osoby o tradičnej architektúre.
- **"Materiál, podnebie ... výsledok"**. Výskum tradičnej architektúry vo vašej lokalite alebo regióne, ohľadne materiálov stavebných prvkov, dizajnu, ich adaptácie na podnebie a skúmanie dôvodov. Ak je to možné zorganizovať exkurziu niektorých stavieb na mieste.
- **"Dajme im nový život"**. Dať možnosť prediskutovať študentom, ako by sa mohol zmeniť účel niektorých z nevyužívaných stavieb, manažovať túto diskusiu.
- **"Rozširovanie obzorov"**. Uskutočniť výskum a vyhľadať iný typ konštrukcií v iných regiónoch krajiny a vytvoriť multimediálny materiál, ktorý bude zahŕňať mapu krajiny s obrázkami týchto typických konštrukcií a stavieb.
- **"Budovanie Európy"**. Navrhnuť vzdelávacím centrá v iných krajinách, aby realizovali spomenuté aktivity a vytvorili takúto mapu s typickými stavbami na ich území a tak vytvorili spoločnú kompletnú mapu Európy. Finálny výsledok spolupráce umožní objaviť podobnosti a rozdiely, umožní skúmať dôvody týchto rozdielov, a takto si obohatili ich poznatky o kultúrnom dedičstve a vytvorili pocit spoločnej identity.

MODUL 9 ETNOGRAFICKÉ DEDIČSTVO, ĽUDOVÁ MÚDROŠŤ A ĽUDOVÉ ZVYKY

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Ľudové príslovie"**. Zbieraj ľudové príslovia v rodine. Analyzuj ich význam v triede a zoskup ich podľa tém. Mnohé z nich sa vzťahujú k tradičným remeslám, obdobiam roka, predpovede počasia, tradičné sviatky, atď. a pomôžu uvedomiť si zmeny v spôsobe života a dôležitosti uchovania poznatkov a zvykov.
- **"Môj vlastný príbeh"**. Prerozprávaj rodinnej autobiografii na základe preskúmanej histórie a pôvodu rodiny (odkiaľ pochádzajú starí rodičia, čo robili, ako žili, aké mali typické jedlá, ako oslavovali sviatky, aké príslovia sa používali v ich rodine, atď.) Vytvorenie príbehu s použitím odpovedí, z predošlých otázok. Zdieľať a vymieňať si takéto príbehy medzi deťmi z rôznych regiónov alebo z rôznych európskych krajín.
- **"Festival tradičných/ľudových piesní"**. Spievanie ľudových piesní z ich regiónu, ktoré ich naučili starí rodičia alebo prarodičia, alebo im pomohli ich nacvičiť. Pripraviť repertoár piesní a prezentovať ich pre starších a využiť príležitosť rozprávať sa s nimi o piesňach (aké pocity to v nich vyvoláva, ako sa ich oni naučili, atď.)
- **"Čas na hranie"**. Každá oblasť má hry pre nich typické, ktoré poznajú mladí ľudia. Možno uskutočniť workshop a naučiť sa ich pravidlá a potrebný materiál a ak je to možné aj si ich prakticky vyskúšať (možnosť zapojiť aj staršiu generáciu, praktizovať tieto hry na telesnej výchove alebo vo voľnom čase).
- **"Náš festival, naša kultúra"**. Urobiť zoznam festivalov/sviatkov a ľudových trhov v regióne a preskúmať ich. Môžete vytvoriť niektoré z predmetov týchto podujatí, ktoré s viažu k hudbe, tancom, krojom, typickým jedlám a pod.)
- **"Ručná práca"**. Stretnutia s remeselníkmi, ktorí vyrábajú tieto predmety, z predchádzajúcej aktivity a pozorovanie tohto procesu výroby, remeslá sa väčšinou odovzdávali z pokolenia na pokolenie
- **"Ľudové sviatky"**. Organizovať v školách tradičné ľudové sviatky alebo oslavy, na ktorých sa môžu prezentovať výsledky predchádzajúcich aktivít.

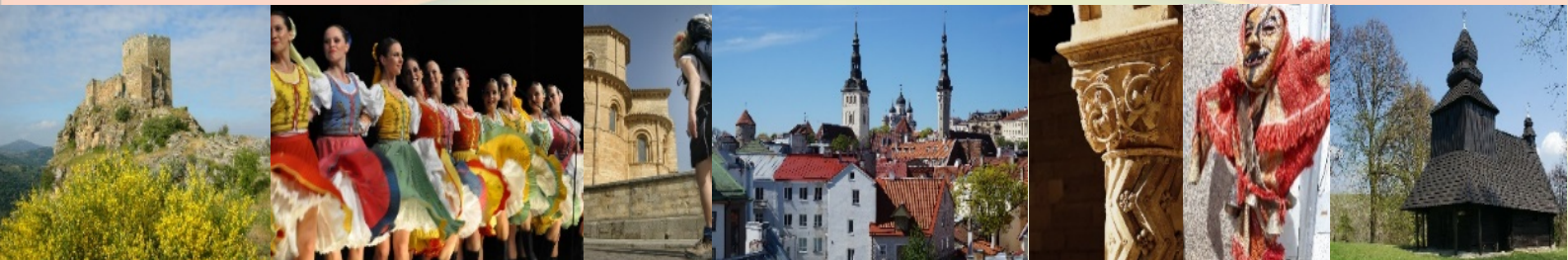
SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Ako zvykla hovoriť moja stará mama"**. Pozbierať vyjadrenia, používané výrazy, legendy, príbehy, príslovia, riekanky, piesne zo svojich regiónov z ústnych a písomných záznamov starších ľudí v rodine alebo v komunite.
- **"Interview so starými rodičmi"**. Pripraviť dotazník o starých remeslách, zvykoch a tradíciách, ktoré sa už nepoužívajú.

- **"Starý rodinný album"**. Každý študent vyberie niekoľko fotografií starých rodičov z rodinného albumu ako historický a kultúrny záznam. Na hodine bude s nimi bude pracovať a hovoriť o zmenách v spôsobe života, remeslách, spôsobe obliekania, používaní nástrojov, atď. Realizovať výstavu fotografií s ich popisom a označením výstižným titulkom. Na výstave možno umiestniť postery o význame spoločnej pamäte a zachovania kultúrneho dedičstva.
- **"Chutná návšteva"**. Organizovať návštevu tradičného festivalu jedla v regióne, alebo navštíviť miesto kde sa vyrábajú.
- **"Tradičná kuchárska kniha"**. Predchádzajúca aktivita môže byť doplnená vytvorením kuchárskej knihy tradičných receptov, tradičnej ľudovej kuchyne s pomocou členov rodiny, ktorí poznajú typické jedlá pre jednotlivý región. Bolo by zaujímavé porovnať a zdieľať tieto recepty z iných regiónov alebo európskych krajín.
- **"Workshop masiek"**. Aktivity, ktoré oboznámia s karnevalmi a zimnými sviatkami spojenými s karnevalmi a ľudovým sviatkami rozšírenými v rôznych európskych krajinách.
- **"Debata: Dobrý život"**. Porovnať tradičný spôsob života (založený na sebestačnosti, susedských vzťahoch a spoločnými oslavami) so súčasným. Pracujte najskôr v menšej skupine, potom vo väčšej a prediskutujte ako podnebie a životné prostredie ovplyvňujú charakter ľudí, spôsob využitia životného prostredia a ľudové zvyky.
- **"Nomináciu tradičnej a ľudovej kultúry na zoznam Svetového kultúrneho dedičstva"** – vybrať jeden alebo viac nominácií na zoznam svetového dedičstva UNESCO. Urobiť zoznam unikátnych a výnimočných predstaviteľov kultúrnej tradície, kultúry a civilizácie.
- **"Umiestniť na sociálne siete"**. Vyberte fotografie, krátke videá alebo dokumenty z predchádzajúcich aktivít študentov a vystavte ich na sociálnych sieťach.

Časť 2: Vývin

Blok IV

MANAŽMENT A OCHRANA EURÓPSKEHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Modul 10: **Ochrana kultúrneho dedičstva.**
Využívanie a užívanie

4.1. ÚVOD

Európske kultúrne dedičstvo je našim spoločným zdrojom a spoločným dobrom a **starostlivosť o naše dedičstvo je preto aj spoločnou zodpovednosťou**. Okrem toho je strategickým zdrojom pre udržateľnú Európu a na dosiahnutie európskych cieľov v prospech inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu (stratégia Európa 2020).

Ako sa uvádza v záveroch Rady o **participatívnom riadení kultúrneho dedičstva**, na európskej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni sa čoraz viac uznáva sociálny rozmer kultúrneho dedičstva a význam vytvárania synergie medzi rôznymi zainteresovanými stranami za účelom zachovania, rozvoja kultúrneho dedičstva a jeho odovzdávania budúcim generáciám.

Je takisto potrebné získať zručnosti na oceňovanie a podporu kultúrneho dedičstva a kultúrnych, umeleckých a kreatívnych diel na zabezpečenie kultúrneho dedičstva pre budúce generácie, využívajúc nové príležitosti, ktoré ponúka globalizácia, digitalizácia a nové technológie, ktoré menia spôsob vytvárania a využívania kultúrneho dedičstva a prístupu k nemu.

4.2. CIELE

- Pochopenie európskeho kultúrneho dedičstva ako **spoločného zdroja a spoločných hodnôt**, za ktoré máme kolektívnu zodpovednosť v rámci jeho ochrany
- Poznať koncept **účasti na riadení**.
- Podporovať záujem a zapojenie študentov do rozhodovacích procesov súvisiacich s kultúrnym dedičstvom
- Poznať systém manažmentu a ochrany kultúrnych pamiatok a ich rôzne úrovne riadenia (miestnu, regionálnu, národnú a európsku) a posilniť väzby medzi nimi.

- Pochopiť **spoločenskú, kultúrnu, symbolickú identitu a ekonomickú hodnotu** európskeho kultúrneho dedičstva
- Oceňovať význam kultúrneho dedičstva ako zdroja pre kultúrny, udržateľný a kvalitný cestovný ruch, ktorý môže prispieť k rozvoju mestských aj vidieckych oblastí Európy
- Podporovať potrebné kompetencie, aby bol študent schopný realizovať etický a kritický zásah do ochrany a využívania kultúrneho dedičstva
- Posilniť komunikáciu, účasť a európsku identitu prostredníctvom kultúrneho dedičstva.
- Analyzovať niektoré prejavy ľudskej intervencie v spoločnosti a kriticky ich hodnotiť z pohľadu parametrov trvalej udržateľnosti.

POZNÁMKA: Tieto ciele sú obzvlášť dôležité, pretože sú prierezové a budú prítomné vo všetkých moduloch týchto vzdelávacích osnov.

4.3. PRVKY VZDELÁVACÍCH OSNOV

4.3.1. KOMPETENCIE

- Oceniť a vychutnať si rozmanité prvky európskeho kultúrneho dedičstva.
- Záujem o manažment kultúrneho dedičstva a zručnosti pre kritický zásah do rozhodovania.
- Podnikateľské, iniciatívne a riadiace schopnosti a ďalšie základné zručnosti.
- Schopnosť etického angažovania sa a rešpektovania prístupu ku kultúrnemu dedičstvu ako spoločnému bohatstvu.
- Pocit spoločnej kultúrnej identity v Európe.
- Hodnoty aktívnej účasti na európskom projekte

4.3.2. OBSAH

• Koncepčný obsah

Poznať a pochopiť nasledujúce myšlienky a koncepty:

- Kultúrne dedičstvo: spoločný zdroj a spoločné hodnoty
- Otvorené a participatívne riadenie kultúrneho dedičstva
- Politiky ochrany dedičstva. Reštaurovanie. Údaje o ochrane kultúrneho dedičstva
- Kultúrne dedičstvo ako motor ekonomiky. Udržateľný cestovný ruch.
- Vzťah medzi kultúrnymi hodnotami a ľudstvom: poznanie, starostlivosť, pôžitok, majetok, identita.

- **Postojový obsah**

- Postoj k európskemu kultúrnemu dedičstvu.
- Záujem o spoznanie a využívanie kultúrneho dedičstva vlastnej krajiny a iných európskych krajín.
- Predispozícia k aktívnej účasti na ochrane kultúrneho dedičstva.
- Etický záväzok a postoj úcty a spolupráce.

- **Procesný obsah**

- Skúmajte, spájajte, porovnávajte.
- Využívanie nových ICT ako nového spôsobu vytvárania a využívania kultúrneho dedičstva a účasti na jeho manažmente.
- Príprava návrhov a jednoduchých správ.
- Dialóg, ako prostriedok výmeny názorov a myšlienok, spolupráca medzi študentmi a medzikultúrna výmena.

- **Emócie a pocity**

- Vychutnajte si kultúrne dedičstvo a európske kultúrne dedičstvo.
- Vychutnajte si skupinovú prácu a možnosť praktických aktivít v rámci ochrany kultúrneho dedičstva.
- Hrdosť a pocity identity, týkajúce sa kultúrneho dedičstva.

4.3.3. METODOLOGICKÉ TECHNIKY ALEBO VZDELÁVACIE AKTIVITY

PRIMÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Moja definícia"** Každý účastník napíše vlastnými slovami na kus kartónu, čo znamená pre neho znamená pojem kultúrneho dedičstva. Potom sa zrealizuje určitá skupinová dynamika, napríklad prostredníctvom výmeny kariet, aby sa mohli okomentovať rôzne vyjadrené myšlienky. Následne sa pokúsime vytvoriť spoločnú definíciu.
- **"Koho je to dedičstvo? Kto sa o to stará?"** Diskusia o tom, kto má zodpovednosť za starostlivosť o kultúrne dedičstvo so zohľadnením faktu, že ide o spoločné hodnoty a kolektívnu zodpovednosť.
- **Fotografická súťaž "Poznaj svoje kultúrne dedičstvo"**. Usporiadajte na škole fotografickú súťaž študentov o kultúrnom dedičstve, stanovte základné propozície a objasnite, že témy fotografií môžu zodpovedať akémukoľvek druhu kultúrneho dedičstva, hmotného alebo nehmotného. Bude oceňovaná nielen kvalita fotografií, ale aj názov a ide, ktorú prinášajú.
- **"Prepájanie kultúrneho dedičstva"**. Aktivita, zameraná na vytváranie kontaktov s inými školami v rámci krajín Európskej únie prostredníctvom internetu, pričom sa navrhne študentom rovnakej úrovne, aby v rámci svojich škôl uskutočnili fotografickú súťaž. Môžete si vybrať niekoľko rôznych krajín a pokúsiť sa kontaktovať e-mailom s niektorými školami. Tieto školy môžu následne vyhľadávať iné partnerské školy z rôznych ďalších krajín, ktorým navrhnu zapojenie sa do rovnakých aktivít a týmto spôsobom sa vytvorí čo najširšia sieť kultúrneho dedičstva.

- **Návšteva pamiatky, múzea, archeologického náleziska atď.**, spôsobom, aby sa študenti počas návštevy zaujímali o manažment a ochranu týchto lokalít, ako sú financované, počte návštevníkov, odkiaľ títo návštevníci pochádzajú, atď. Môžete zvážiť vopred vypracovanie zoznamu otázok.
- **Esej "Kultúrne dedičstvo a trvalo udržateľný cestovný ruch"** Na základe údajov z predchádzajúcich aktivít napíšte esej, v ktorej každý študent vyjadruje svoj názor na ekonomickú hodnotu dedičstva ako turistickej atrakcie a na to, aké opatrenia by mali byť prijaté na to, aby sa táto činnosť stala trvalo udržateľnou.
- **Brainstorming** o prvkoch európskeho kultúrneho dedičstva, ktoré študenti poznajú na lokálnej, regionálnej, národnej, európskej úrovni.

SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE:

- **"Moja definícia"**. Každý účastník napíše vlastnými slovami na kus kartónu, čo znamená pre neho znamená pojem kultúrneho dedičstva. Potom sa zrealizuje určitá skupinová dynamika, napríklad prostredníctvom výmeny kariet, aby sa mohli okomentovať rôzne vyjadrené myšlienky. Následne sa pokúsime vytvoriť spoločnú definíciu.
- **"Kultúrne dedičstvo je môj život"**. Pokúste sa nájsť špecifické osobné spomienky, spojené s kultúrnym dedičstvom (súvisiace s dovolenkami, obľúbenými večierkami, rodinnými slávnosťami, účasťou na festivaloch, mestami alebo miestami, výletmi atď.). Nakreslite obrázok alebo doložte fotografiu a popíšte, čím je v tomto kontexte zaujímavá.
- **Prieskum** o rôznych príkladoch kultúrnych hodnôt alebo prvkoch: verejných alebo súkromných, riadených rôznymi subjektmi a rôznymi stupňami ochrany na miestnej, regionálnej, štátnej, európskej alebo globálnej úrovni ..., ktoré si učiteľ alebo samotní študenti môžu vybrať. Týmto spôsobom sa môžu zoznámiť s rôznymi údajmi a úrovňami, týkajúcimi sa ochrany kultúrneho dedičstva.
- **Brainstorming** o prvkoch európskeho kultúrneho dedičstva, ktoré študenti poznajú a ktoré neskôr klasifikujú podľa rôznych typov kultúrneho dedičstva.
- **"Sieť kultúrneho dedičstva"**. Aktivita pre študentov rovnakej úrovne, zameraná na nadviazanie kontaktov prostredníctvom e-mailu so školami v iných európskych krajinách, za účelom realizácie prieskumu o prvkoch kultúrneho dedičstva vlastnej krajiny, ktoré považujú za zaujímavé v rámci ich regiónu. Tieto školy môžu následne vyhľadávať iné partnerské školy z rôznych ďalších krajín, ktorým navrhnú zapojenie sa do rovnakých aktivít a týmto spôsobom sa vytvorí čo najširšia sieť kultúrneho dedičstva.
- **"Nominácie do zoznamu svetového kultúrneho dedičstva"**. Skupina si vyberá jednu alebo viac nominácií historicko-umeleckých, archeologických alebo etnografických prvkov s dostatočným významom na to, aby sa stali súčasťou zoznamu svetového dedičstva UNESCO, ktorého hlavnými cieľmi je identifikácia a ochrana dedičstva s výnimočnou hodnotou. Môžete poskytnúť návrh s aspektmi, ktoré je potrebné definovať (opis lokality, opodstatnenie nominácie, ochrana, porovnávací analýza s inými podobnými miestami, ...)

- **"Hra Aukcie"**. Ako motivačný prvok, aby sa študenti zamysleli nad hodnotou dedičstva, môžete pripraviť simuláciu aukcie niekoľkých známych kultúrnych pamiatok. Každému študentovi, ktorý sa v aukcii zúčastní, sa na začiatku prideli veľké množstvo fiktívnych peňazí, aby sa mohli pokúsiť nakupovať tovar počas aukcie. Na konci tejto simulácie budú študenti diskutovať o dôvodoch, prečo ponúkli danú sumu peňazí vo svojich ponukách na tovar, vyjadria ich názor na to, či by v skutočnosti mohli tieto kultúrne aktíva nakupovať a predávať, o iných typoch hodnôt, ktoré môžu existovať okrem ekonomického hľadiska atď.
- **"Zabudnuté kultúrne dedičstvo"**. Urobte si v rámci svojho okolia, mesta alebo svojho regiónu zoznam príkladov budov, pamiatok alebo akéhokoľvek kultúrneho prvku, ktorý študenti považujú za potrebné na chrániť, obnoviť.
- **"Súťaž projektov obnovy kultúrneho dedičstva"**. Skupina si vyberie jednu z budov zo zoznamu z predchádzajúcej aktivity, aby sa sústredila na projektovú súťaž, zameranú na jej obnovu, vrátane nápadov na nové využitie priestoru.
- **Komunikačná kampaň** víťazného projektu z predchádzajúcej aktivity, realizovaná prostredníctvom brožúr, plagátov atď., ktoré možno dokonca poslať subjektom/organizáciám, zodpovedným za zachovanie kultúrneho dedičstva.
- **"Dobrovoľnícka práca"**. V prípade možností je veľmi zaujímavé zorganizovať účasť skupiny študentov na reálnych reštaurátorských prácach, obnove, zdokonaľovaní alebo uvedení do užívania niektorých kultúrnych pamiatok v rámci regiónu.